

บทที่ 4

ผลการวิจัย

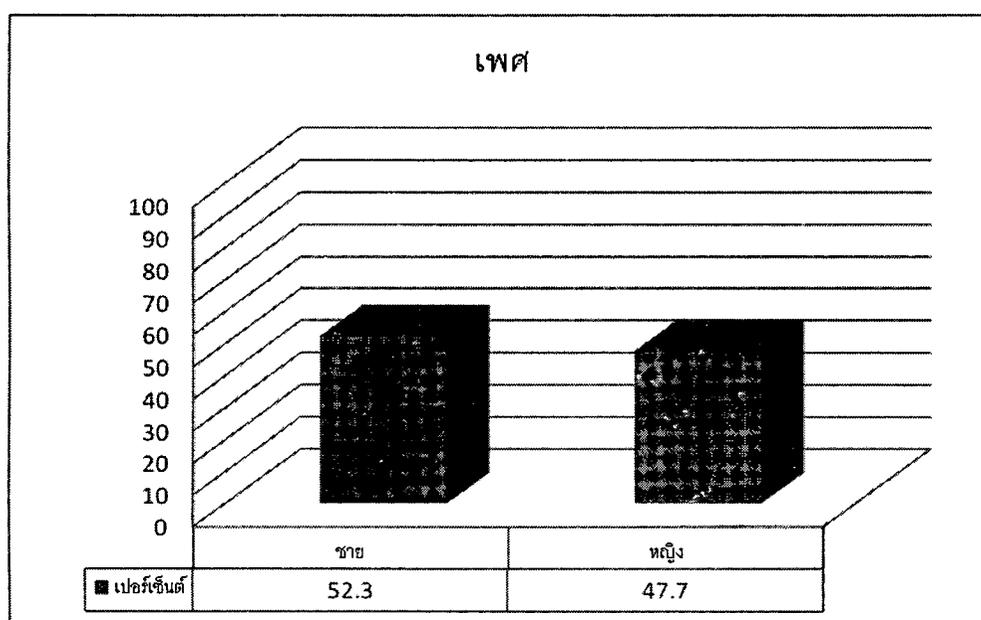
การศึกษาผลกระทบทางสังคมรอบอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาจากนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้ผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เนื้อหาเรื่องของนโยบายการท่องเที่ยวในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น และการวิเคราะห์เบื้องต้นถึงความสอดคล้องระหว่างนโยบายการท่องเที่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ทำการศึกษา

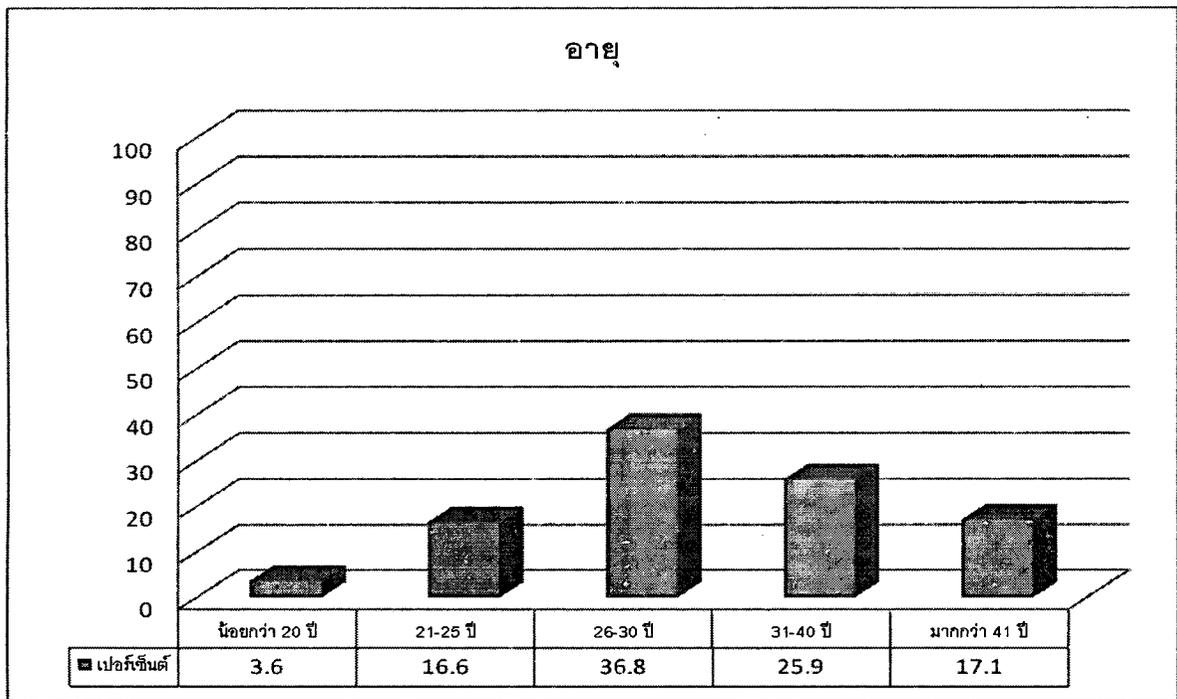
4.1 ลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง

จากการศึกษาตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.3 (จำนวน 101 คน) ส่วนเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 47.7 (จำนวน 92 คน) ดังแสดงในแผนภาพที่ 4.1

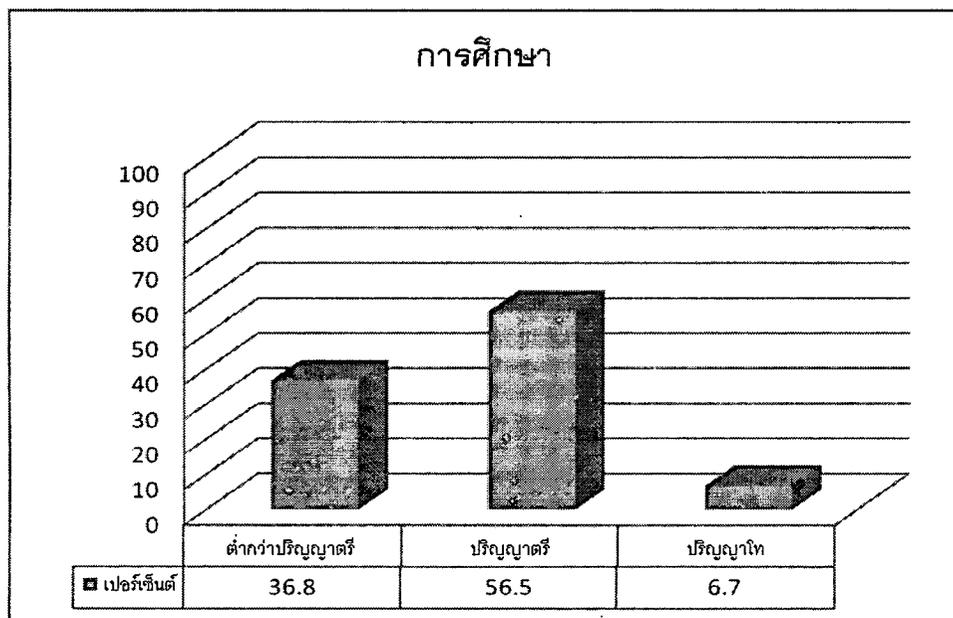
แผนภาพ 4.1 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เมื่อวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามอายุ พบว่า ตัวอย่างมีอายุระหว่าง 26 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.8 (จำนวน 71 คน) รองลงมา คือ มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.9 (จำนวน 50 คน) อายุมากกว่า 41 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.1 (จำนวน 33 คน) อายุระหว่าง 21 – 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.6 (จำนวน 32 คน) และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.6 (จำนวน 7 คน) ดังแสดงในแผนภาพที่ 4.2

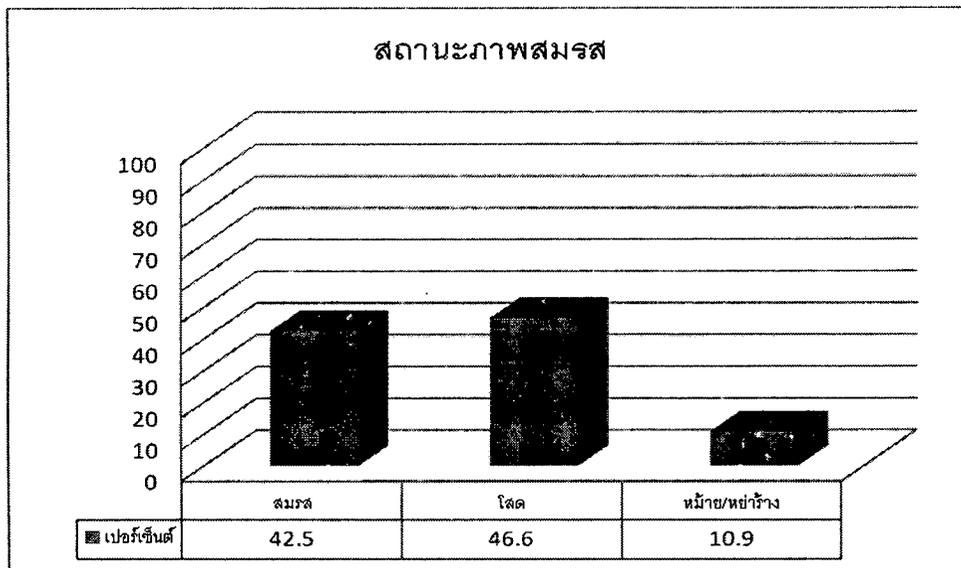
แผนภาพ 4.2 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.5 (จำนวน 109 คน) รองลงมา คือ มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 36.8 (จำนวน 71 คน) และมีการศึกษา ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 6.7 (จำนวน 13 คน) ดังแสดงในแผนภาพที่ 4.3

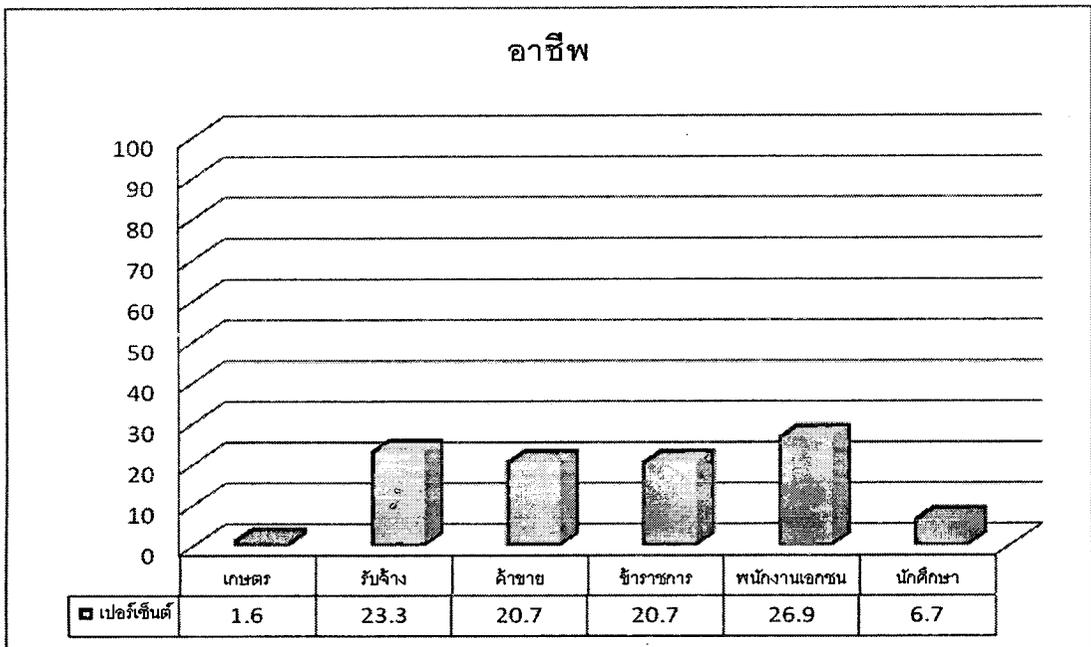
แผนภาพ 4.3 การศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 46.6 (จำนวน 90 คน) รองลงมาคือ สมรส แล้ว คิดเป็นร้อยละ 42.5 (จำนวน 82 คน) และมีกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพหม้ายหรือหย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 10.9 (จำนวน 21 คน) ดังแผนภาพที่ 4.4

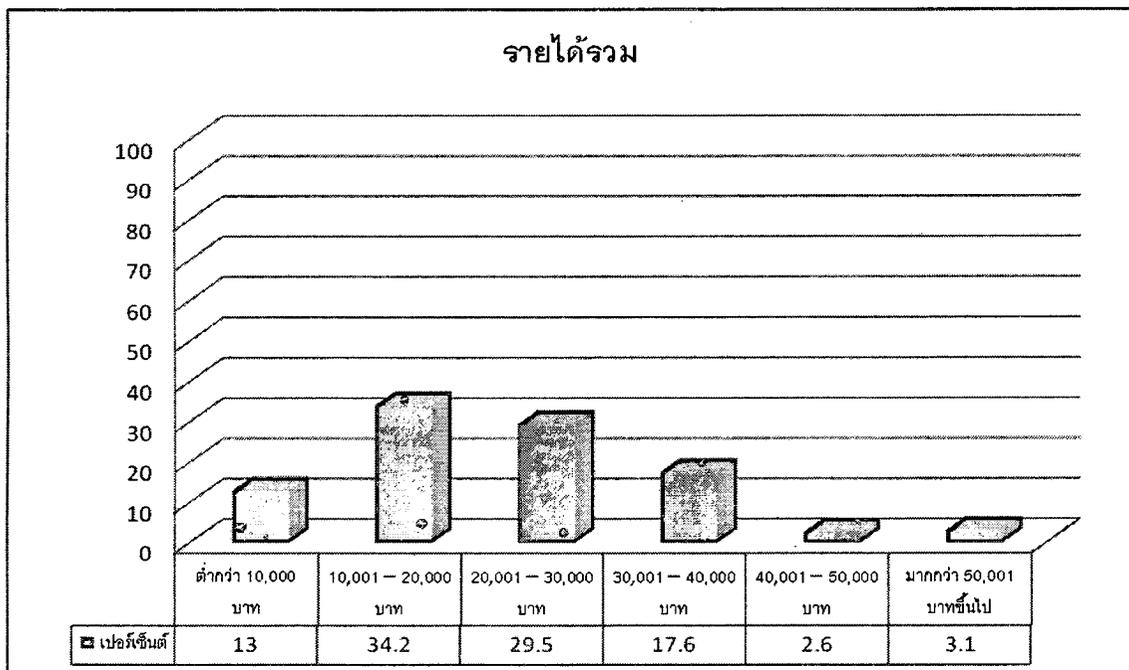
แผนภาพ 4.4 สถานภาพสมรสของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 26.9 (จำนวน 52 คน) รองลงมา คือ อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 23.3 (จำนวน 45 คน) อาชีพค้าขายและข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 20.7 (จำนวน 40 คน) อาชีพนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 6.7 (จำนวน 13 คน) และมีกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 1.6 (จำนวน 3 คน) ดังแผนภาพที่ 4.5

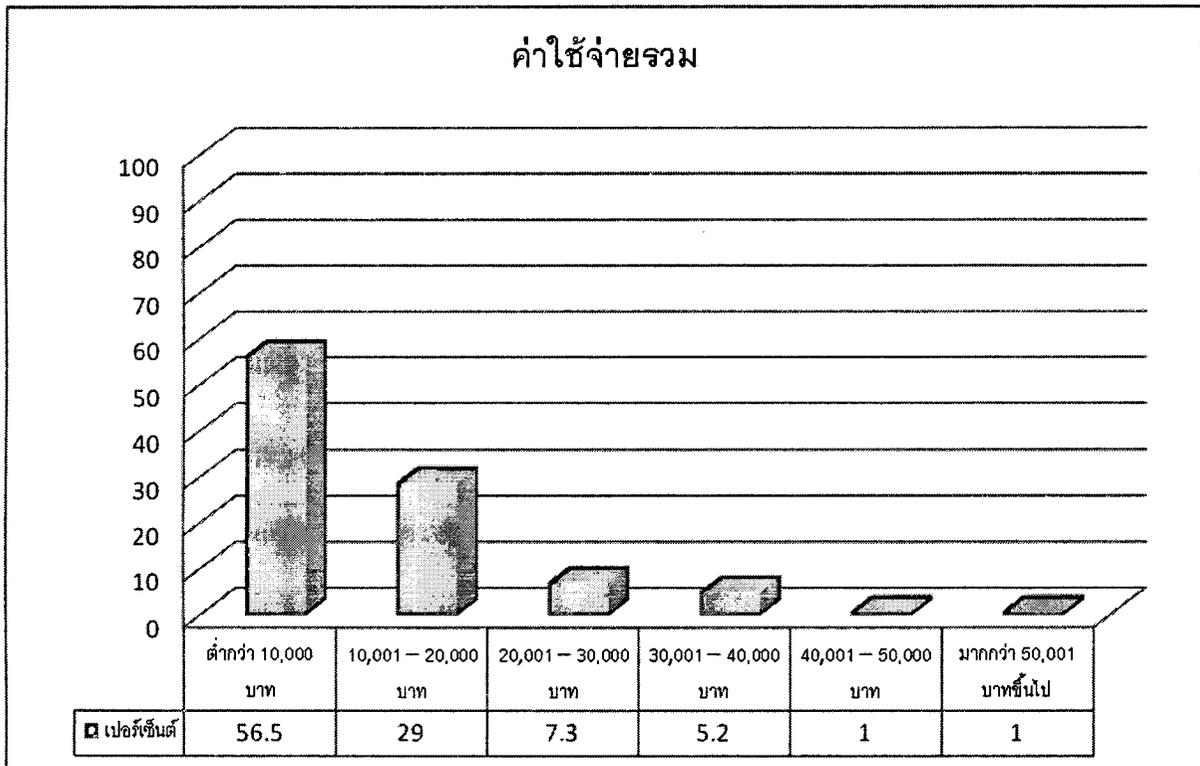
แผนภาพ 4.5 อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้รวมในครัวเรือนต่อเดือนระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.2 (จำนวน 66 คน) รองลงมา คือ มีรายได้ 20,001 – 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.5 (จำนวน 57 คน) มีรายได้ 30,001 – 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.6 (จำนวน 34 คน) มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.0 (จำนวน 25 คน) และมีรายได้รวมในครัวเรือนต่อเดือนมากกว่า 40,001 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5.7 (จำนวน 11 คน)

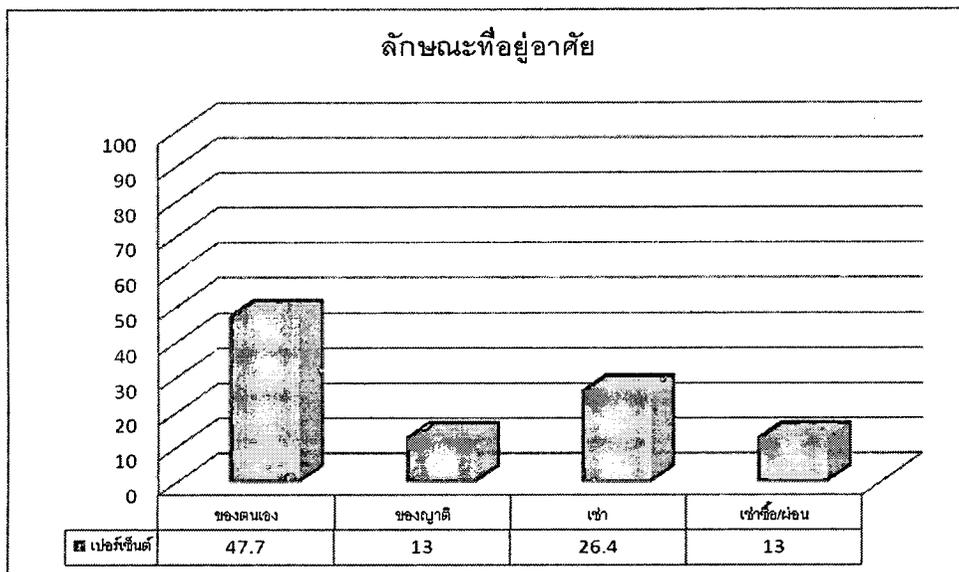
แผนภาพ 4.6 รายได้รวมในครัวเรือนต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายรวมในครัวเรือนต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 56.5 (จำนวน 109 คน) รองลงมา คือ มีค่าใช้จ่าย 10,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.0 (จำนวน 56 คน) มีค่าใช้จ่าย 20,001 – 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.3 (จำนวน 14 คน) มีค่าใช้จ่าย 30,001 – 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.2 (จำนวน 10 คน) และมีค่าใช้จ่ายรวมในครัวเรือนมากกว่า 40,001 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.0 (จำนวน 4 คน) ดังแสดงในแผนภาพที่ 4.7

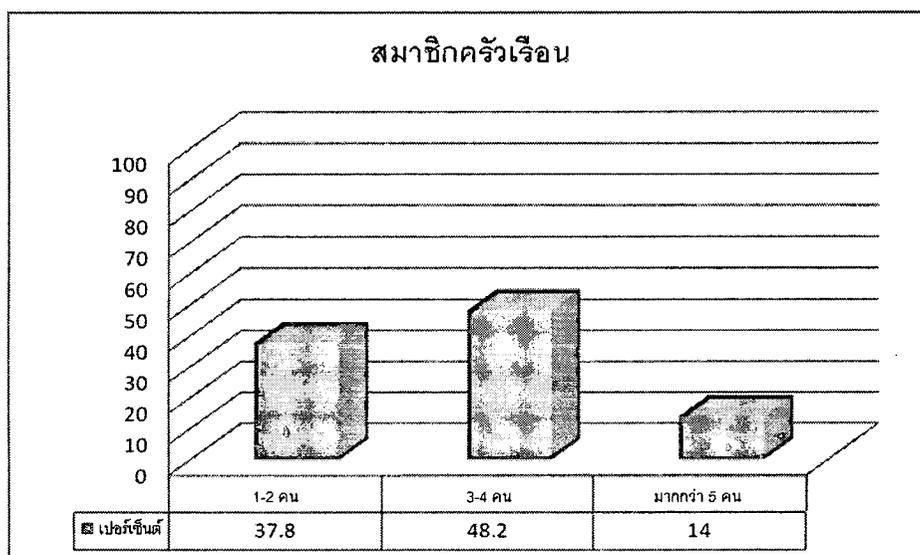
แผนภาพ 4.7 ค่าใช้จ่ายรวมในครัวเรือนต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 47.7 (จำนวน 92 คน) รองลงมาคือ ลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นการเช่า คิดเป็นร้อยละ 26.4 (จำนวน 51 คน) ลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นของญาติและเป็นการเช่าซื้อหรือผ่อน คิดเป็นร้อยละ 13.0 (จำนวน 25 คน) ดังแสดงในแผนภาพที่ 4.8

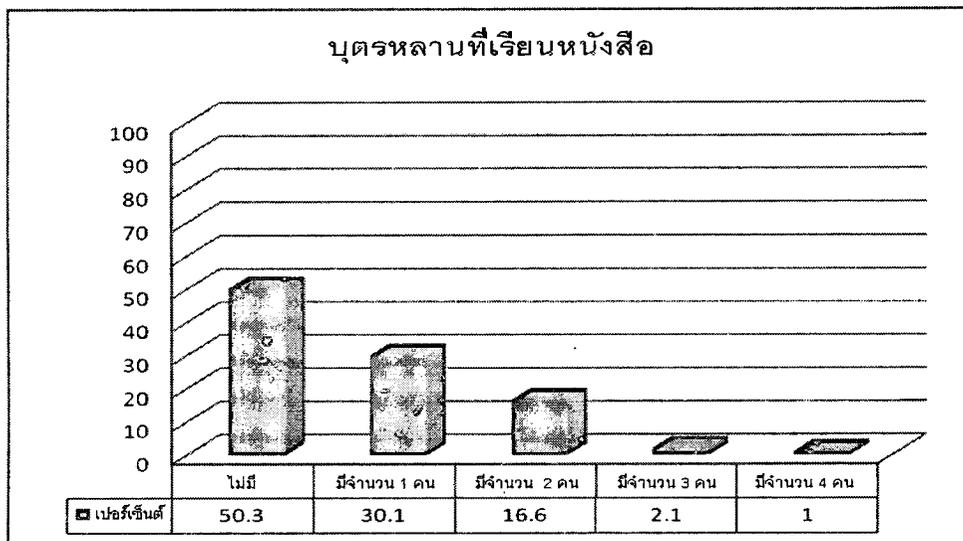
แผนภาพ 4.8 ลักษณะที่อยู่อาศัยของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 3 – 4 คน คิดเป็นร้อยละ 48.2 (จำนวน 93 คน) รองลงมา คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 1 – 2 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 (จำนวน 73 คน) และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 5 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 (จำนวน 27 คน) ดังแผนภาพที่ 4.9

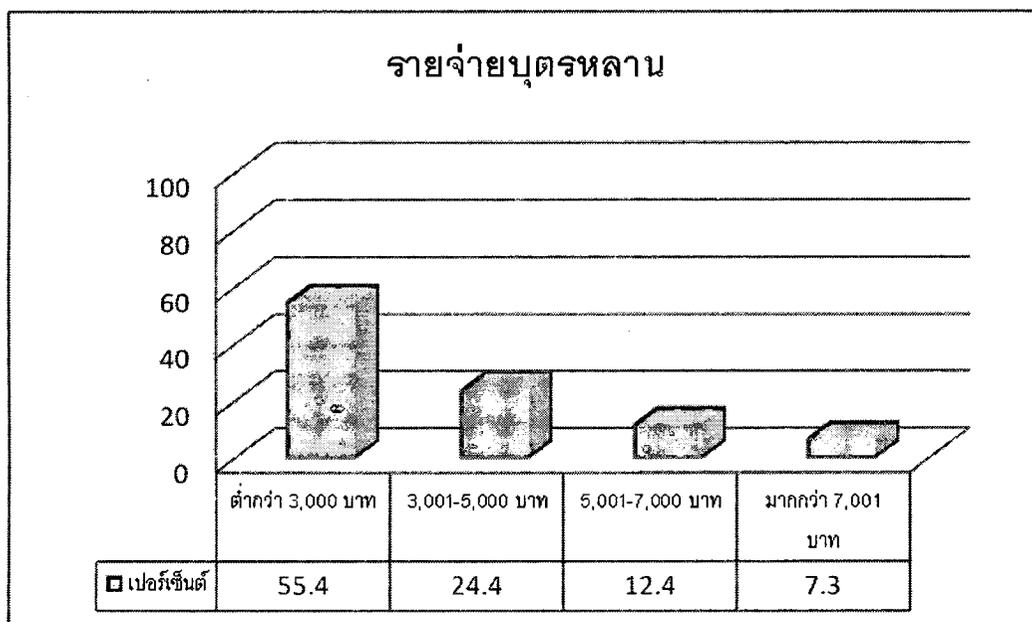
แผนภาพ 4.9 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างไม่มีบุตรหลานที่กำลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 50.3 (จำนวน 97 คน) รองลงมา คือ มีบุตรหลานที่กำลังเรียน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1 (จำนวน 58 คน) มีบุตรหลานที่กำลังเรียน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.6 (จำนวน 32 คน) มีบุตรหลานที่กำลังเรียน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 (จำนวน 4 คน) และมีบุตรหลานที่กำลังเรียน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 (จำนวน 2 คน) ดังแผนภาพที่ 4.10

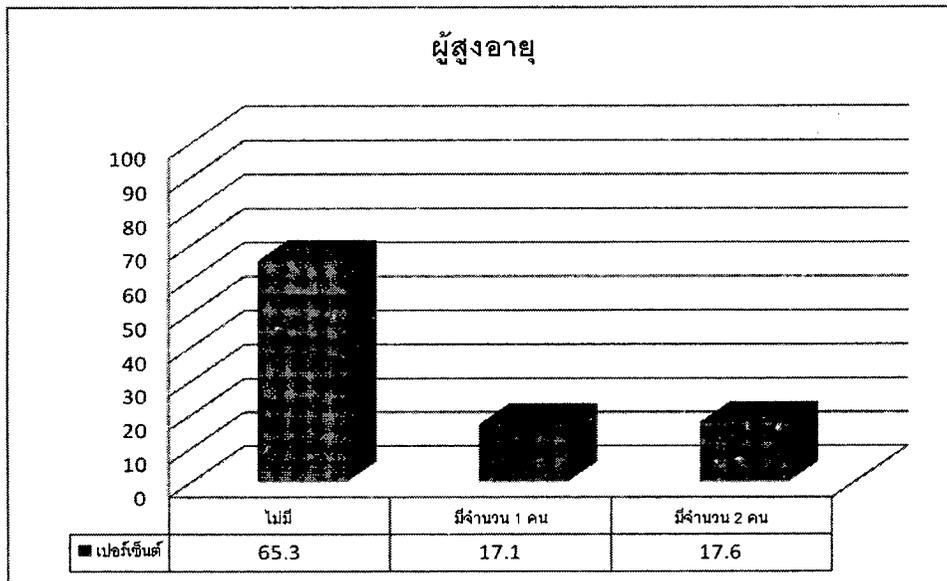
แผนภาพ 4.10 จำนวนบุตรหลานที่เรียนหนังสือของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายจ่ายของบุตรที่กำลังเรียนต่อเดือนระหว่าง 3,001 – 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.4 (จำนวน 47 คน) รองลงมา คือ มีรายจ่ายของบุตรที่กำลังเรียน 5,001 – 7,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.4 (จำนวน 24 คน) มีรายจ่ายของบุตรมากกว่า 7,001 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.3 (จำนวน 14 คน) และมีรายจ่ายของบุตรต่ำกว่า 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.7 (จำนวน 11 คน) ดังแผนภาพที่ 4.11

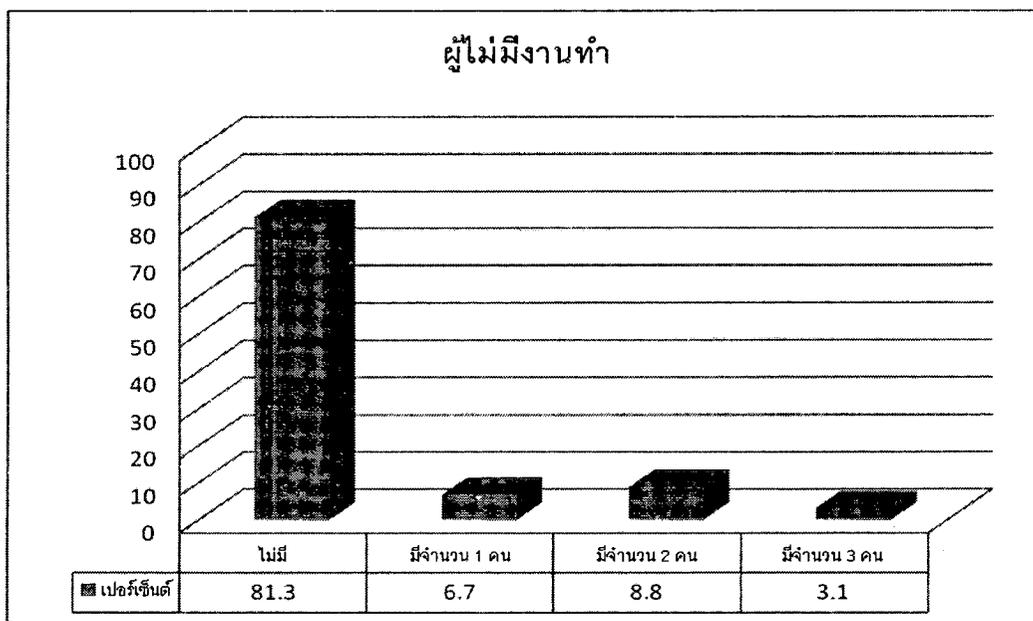
แผนภาพ 4.11 รายจ่ายของบุตรหลานที่เรียนหนังสือของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีผู้สูงอายุในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 65.3 (จำนวน 126 คน) รองลงมา คือ มีผู้สูงอายุ 2 คน คิดเป็น 17.6 (จำนวน 34 คน) และมีกลุ่มตัวอย่างที่มีผู้สูงอายุ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 (จำนวน 33 คน) ดังแผนภาพที่ 4.12

แผนภาพ 4.12 จำนวนผู้สูงอายุในครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถาม

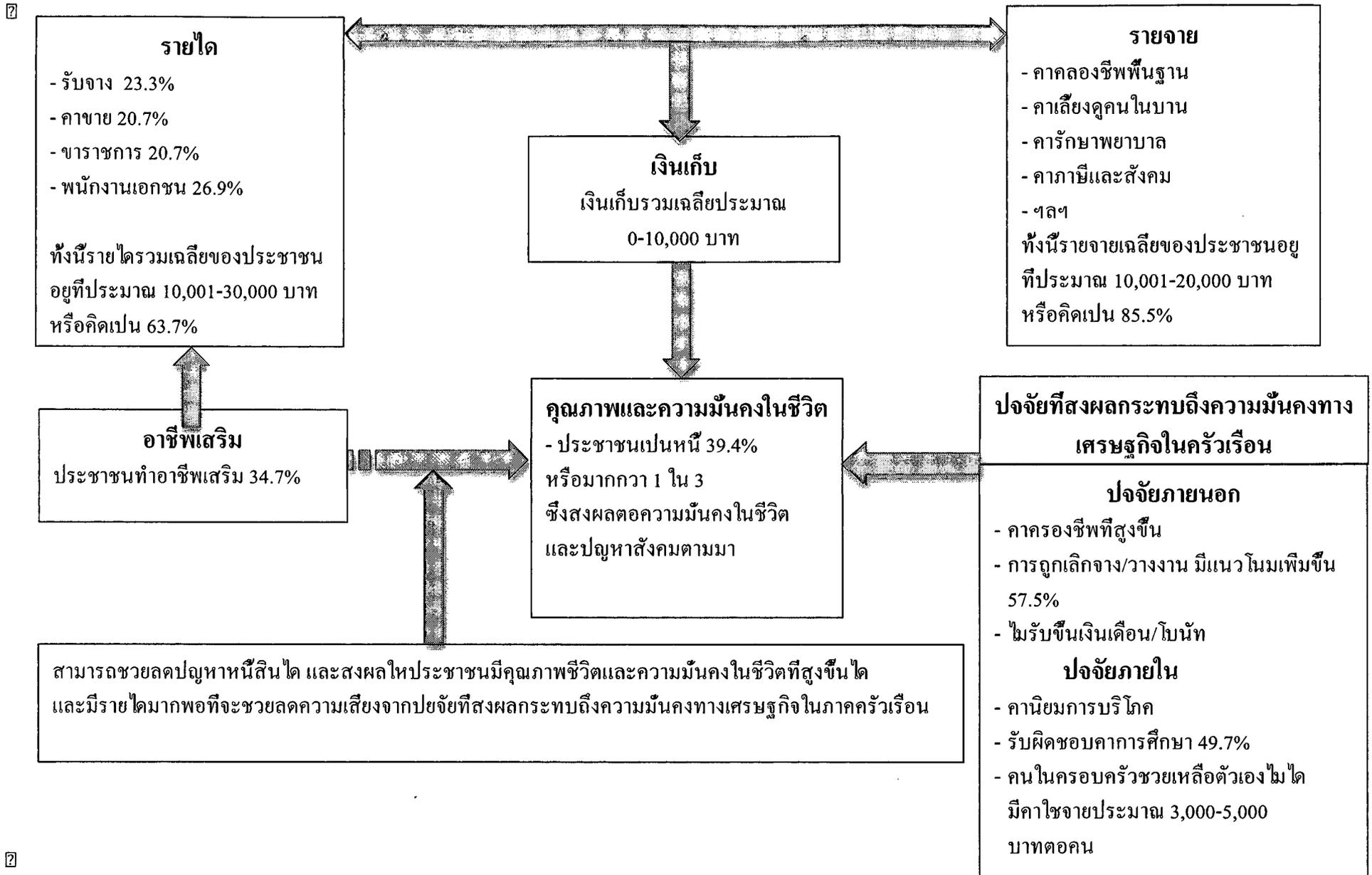
กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีผู้ว่างงานในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 81.3 (จำนวน 157 คน) รองลงมา คือ มีผู้ว่างงาน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 (จำนวน 17 คน) มีผู้ว่างงาน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 (จำนวน 13 คน) และมีผู้ว่างงาน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 (จำนวน 6 คน) ดังแผนภาพที่ 4.13

แผนภาพ 4.13 จำนวนของผู้ที่ไม่มีงานทำในครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถาม

สรุปลักษณะทั่วไปของตัวอย่างจากการลงพื้นที่สำรวจและเก็บตัวอย่างด้วยแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 36.8 มีอายุระหว่าง 26-40 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 56.8 สถานภาพเป็น โสด ร้อยละ 46.6 มีอาชีพเป็นพนักงานองค์กรเอกชน ร้อยละ 26.9 มีรายได้รวมอยู่ระหว่าง 10,001-20,000 บาทต่อเดือน จากการวิเคราะห์เพิ่มเติมจะพบว่าส่วนใหญ่เป็นคนชนชั้นกลางที่มีขนาดครอบครัวไม่ใหญ่ มากนัก และยังไม่มีการระดมรับผิดชอบในการดูแลผู้สูงอายุและบุตรหลาน ส่วนการวิเคราะห์ในส่วนอื่นๆ ทั้งสภาพเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และนโยบายการท่องเที่ยวจะกล่าวถึงต่อไปในหัวข้อที่ 4.2

๒ แผนภูมิ 4.1 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพโดยรวมของประชาชนเพื่อประเมินคุณภาพชีวิตและความมั่นคงในชีวิต

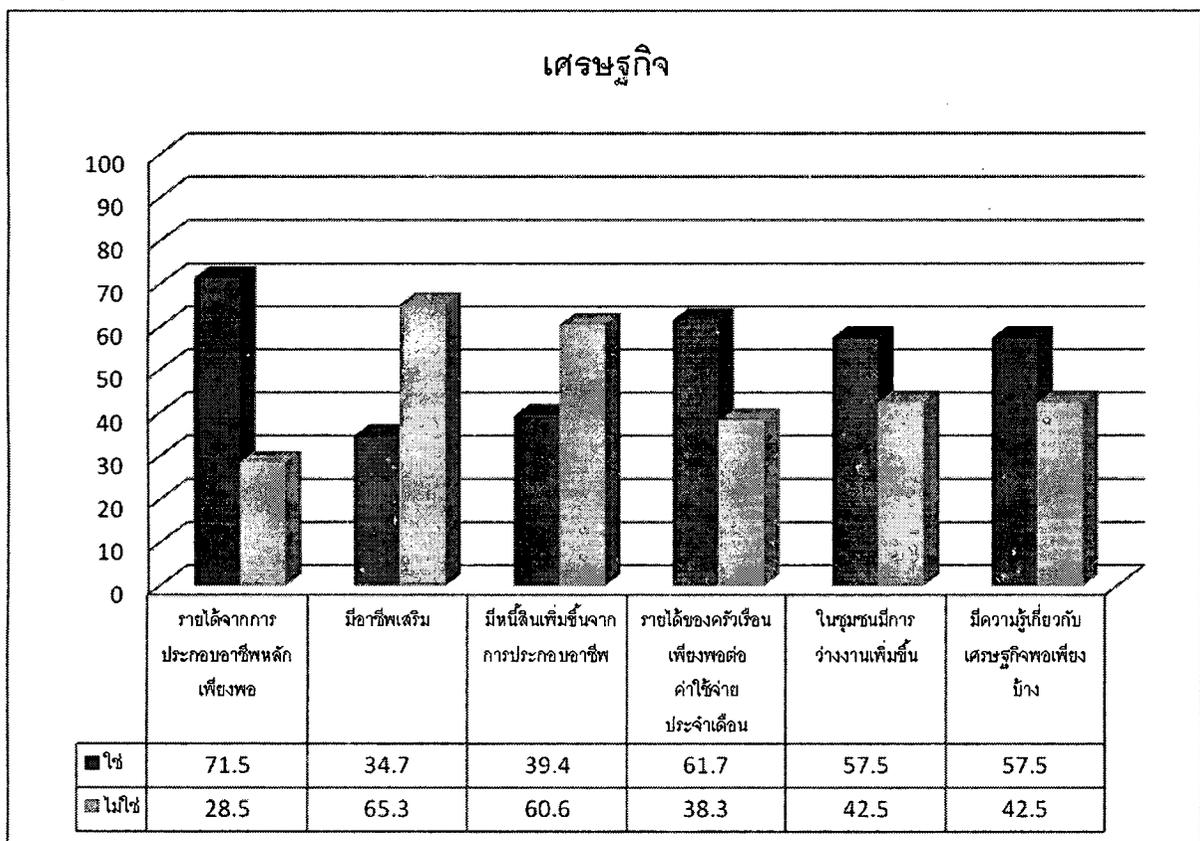

4.2 ลักษณะทั่วไปทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

4.2.1 สภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจ

จากการสำรวจสภาพโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ในส่วนสภาพเศรษฐกิจของชุมชน รายได้ การมีงานทำและการว่างงานในชุมชน ทำให้ช่วยให้เข้าใจสภาพเบื้องต้นทางเศรษฐกิจและสังคมและสามารถนำไปวิเคราะห์เพิ่มเติมในส่วนของนโยบายที่เกี่ยวข้องที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาในพื้นที่ต่อไป

สำหรับด้านเศรษฐกิจ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้จากการประกอบอาชีพหลักเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 71.5 (จำนวน 138 คน) และรายได้จากการประกอบอาชีพหลักไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 28.5 (จำนวน 55 คน) โดยไม่ได้มีรายได้เสริม คิดเป็นร้อยละ 65.3 (จำนวน 126 คน) ไม่ได้มีหนี้สินเพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 60.6 (จำนวน 117 คน) ครอบครัวส่วนใหญ่มีรายได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน คิดเป็นร้อยละ 61.7 (จำนวน 119 คน) กรณีการว่างงานในชุมชนมีเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 57.5 (จำนวน 111 คน) ร้อยละ 57.5 (จำนวน 111 คน) ของตัวอย่างคิดเห็นว่าตนเองมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจอย่างพอเพียง และร้อยละ 42.5 (จำนวน 82 คน) ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจอย่างพอเพียง ดังแสดงในแผนภาพที่ 4.14 ลักษณะทั่วไปทางเศรษฐกิจ

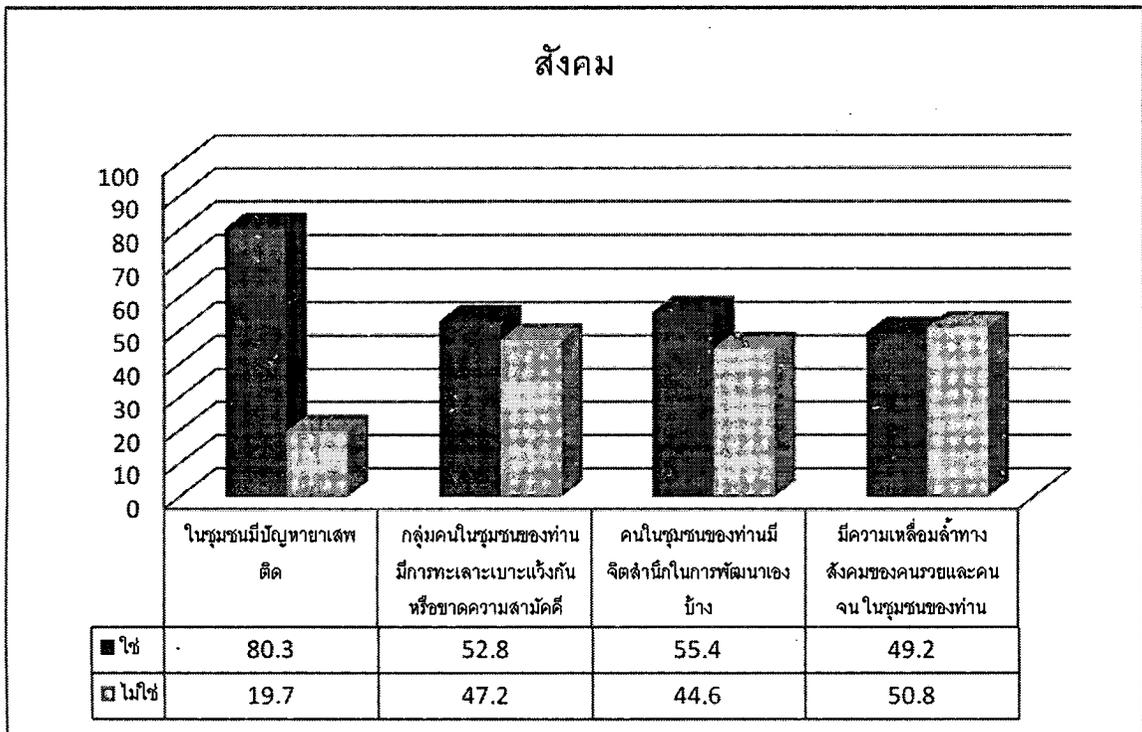
แผนภาพ 4.14 ลักษณะทั่วไปทางเศรษฐกิจ

สรุปลักษณะทั่วไปทางเศรษฐกิจ พบว่า รายได้จากการประกอบอาชีพหลักเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายประจำเดือนของครัวเรือน ทำให้ไม่จำเป็นต้องประกอบอาชีพเสริม รวมทั้งยังมีการให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนกรณีที่ครัวเรือนมีรายได้ไม่เพียงพอจากการประกอบอาชีพหลัก ทำให้บางครัวเรือนจำเป็นต้องประกอบอาชีพเสริม ประกอบกับในปัจจุบันปัญหาการว่างงานในชุมชนมีมากขึ้น ดังนั้นการวางแผนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอาชีพของประชาชนผู้อาศัยอยู่รอบอุทยานประวัติศาสตร์จึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ประชาชนในบริเวณดังกล่าวมีรายได้เพิ่มขึ้นจากอาชีพเสริม และลดปัญหาการว่างงานในชุมชน รวมทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงให้กับประชาชนได้เข้าใจมากขึ้น ก็จะช่วยกันแก้ปัญหาการว่างงานในชุมชนได้มากขึ้นเช่นกัน

4.2.2 ลักษณะทั่วไปทางสังคมรอบอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา

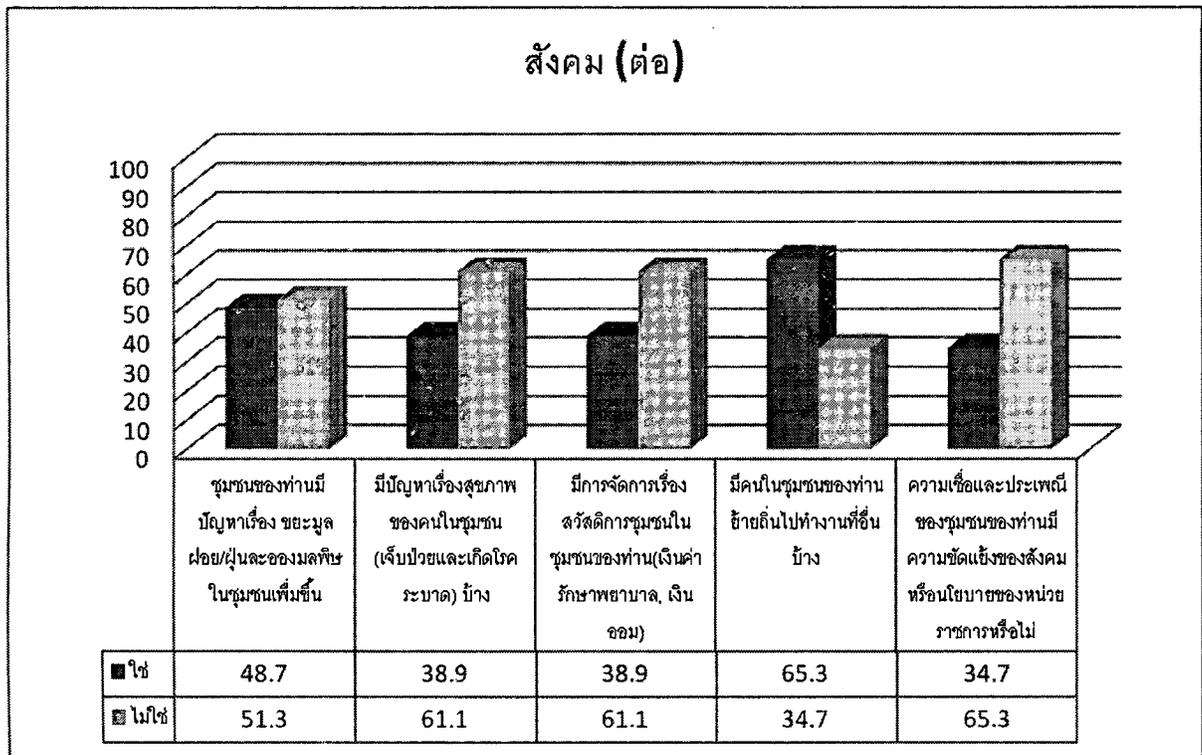
จากการสำรวจสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ ของสังคมในชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งของการพัฒนา จากการสำรวจปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ทั้งปัญหาสุขภาพจิต การขาดความสามัคคีในชุมชน และปัญหาอื่นๆ ที่เกิดขึ้น นอกจากจะส่งผลโดยตรงชุมชนแล้ว ยังอาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียงบริเวณชุมชนอีกด้วย ดังนั้นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ควรคำนึงถึงสภาพทางสังคมที่อยู่รอบๆ บริเวณสถานที่เหล่านั้นด้วยเช่นกัน

จากการสำรวจตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.3) เห็นว่าภายในชุมชนมีปัญหาสุขภาพจิต และมีเพียงร้อยละ 19.7 เท่านั้นที่คิดเห็นว่าภายในชุมชนไม่มีปัญหาสุขภาพจิต ร้อยละ 52.8 (จำนวน 102 คน) มีความเห็นว่าคนในชุมชนมีการทะเลาะเบาะแว้งกันหรือขาดความสามัคคี ร้อยละ 55.4 (จำนวน 107 คน) มีความเห็นว่า คนในชุมชนมีจิตสำนึกในการพัฒนาตนเอง ร้อยละ 50.8 (จำนวน 98 คน) เห็นว่า ภายในชุมชนไม่มีความเหลื่อมล้ำทางสังคมระหว่างคนจนกับคนรวย ดังแสดงในแผนภาพที่ 4.15

แผนภาพ 4.15 ลักษณะทั่วไปทางสภาพแวดล้อมของสังคมในชุมชน รอบอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา

สำหรับปัญหาเรื่องขยะมูลฝอยหรือฝุ่นละอองมลพิษในชุมชน พบว่า ร้อยละ 51.3 (จำนวน 99 คน) มีปัญหาการเพิ่มมากขึ้นของขยะมูลฝอยหรือฝุ่นละอองมลพิษในชุมชน ร้อยละ 61.1 (จำนวน 118 คน) ไม่มีปัญหาเรื่องสุขภาพ แต่ร้อยละ 61.1 (จำนวน 118 คน) เห็นว่าชุมชนไม่มีการจัดการเรื่องสวัสดิการชุมชน ภายชุมชนมีประชากรย้ายถิ่นไปทำงานที่อื่น คิดเป็นร้อยละ 65.3 (จำนวน 126 คน) และร้อยละ 65.3 (จำนวน 126 คน) เห็นว่าความเชื่อและประเพณีของชุมชนไม่ได้ขัดแย้งกับสังคมหรือนโยบายของหน่วยงานราชการ ดังแสดงในแผนภาพที่ 4.16

แผนภาพ 4.16 ลักษณะทั่วไปทางสภาพแวดล้อมของสังคมในชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา(ต่อ)

สรุปลักษณะทั่วไปทางสภาพแวดล้อมของสังคม ในชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา พบว่า ความเชื่อและประเพณีของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์ไม่ได้ขัดแย้งกับสังคมหรือนโยบายของหน่วยงานราชการ แต่ปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นกับชุมชนมักเป็นปัญหาภายในชุมชนเอง เช่น ปัญหาการขาดความสามัคคี ปัญหาการขาดจิตสำนึกของคนในชุมชน ปัญหาการย้ายถิ่นไปทำงานที่อื่น เป็นต้น ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้สมควรได้รับการแก้ไข โดยการเริ่มต้นพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขจากคนในชุมชนเอง แต่บางปัญหาก็ควรจะมีการร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการแก้ไขปัญหา อย่างเช่นปัญหา ยาเสพติด ปัญหารายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย เป็นต้น กรณีการขอการสนับสนุนจากภาครัฐ ให้มีการพัฒนาอาชีพของประชาชนผู้อาศัยอยู่รอบอุทยานประวัติศาสตร์ รวมทั้งการแก้ปัญหาพื้นฐานในชุมชนควรให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งนี้การจัดการสวัสดิการในด้านต่างๆ ให้กับชุมชนก็ยังคงเป็นสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญที่ดีมีสุขของคนในชุมชนนั่นเอง

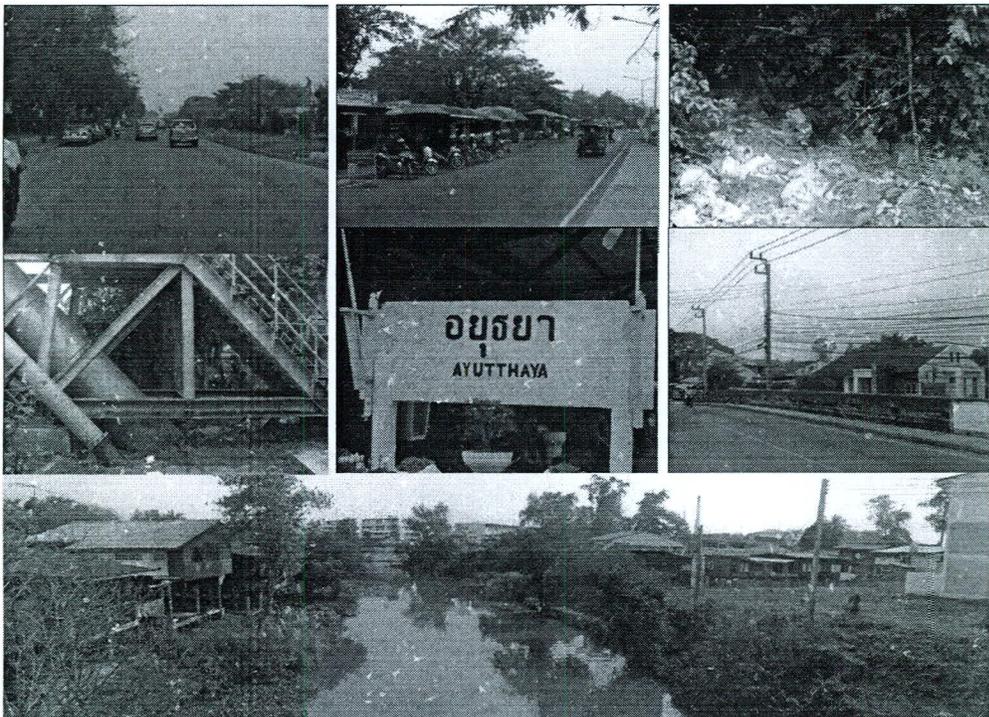
4.3 สภาพของโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่ทำการศึกษา

โครงสร้างพื้นฐานเป็นสิ่งสำคัญต่อชุมชนทั้งในเรื่องของการมีไฟฟ้าใช้ การมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกสิ่งต่างๆ เหล่านี้ควรที่จะมีการจัดสร้างให้ชุมชนอย่างเพียงพอต่อความต้องการ สภาพของสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัยของชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ ชุมชนที่มีสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีมีความสะอาดก็จะ

ส่งผลดีต่อแหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงกับชุมชนด้วย เพราะจะทำให้นักท่องเที่ยวมีความรู้สึกพึงพอใจ และรู้สึกปลอดภัยทั้งจากการเข้าเยี่ยมชมโบราณสถานและการสัญจรผ่านบริเวณชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง นอกจากนี้สิ่งที่สำคัญที่เอื้อต่อการช่วยกันรักษาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนก็คือ ความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน ความมีจิตสำนึกและองค์ความรู้ที่ช่วยในการรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชน ซึ่งในส่วนนี้จะเป็นการนำเสนอข้อค้นพบที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชนที่ตั้งอยู่ใกล้เคียง อุทยานประวัติศาสตร์

ที่มสำรวจได้แบ่งการสำรวจเชิงพื้นที่บริเวณรอบเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา ดังนี้ คือ

- ระบบบริการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
- ระบบน้ำประปา
- ระบบชุมทางสายโทรศัพท์
- บริการเก็บขยะ
- บริการรถโดยสารประจำทางบริเวณรอบเกาะ
- ระบบคมนาคมขนส่งทางบก ทางเรือ ป้ายบอกทาง ไหล่ทาง

แผนภาพ 4.17 ภาพแสดงบริเวณรอบนอกเกาะเมืองอยุธยา

4.3.1 ระบบสาธารณูปโภค ด้านบริการไฟฟ้า

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีสถานีไฟฟ้าในเขตรับผิดชอบ จำนวน 17 แห่ง ซึ่งสามารถจำหน่ายกระแสไฟฟ้าได้จำนวน 1,460 หมู่บ้าน 158,703 หลังคาเรือน หรือร้อยละ 99.5 ของจำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด

แผนภาพ 4.18 ภาพแสดงสถานีไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระบบการบริการสาธารณูปโภค ด้านไฟฟ้า ทาง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้ให้บริการเดินสายไฟทั่วถึงและครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยส่วนใหญ่ชาวบ้านในพื้นที่มีไฟฟ้าฟ้าใช้กันอย่างเพียงพอ

แผนภาพ 4.19 ภาพแสดงท่อส่งน้ำประปา

4.3.2 ระบบบริการสาธารณสุขปโภค ด้านน้ำประปา

ในส่วนของบริการประปาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอาศัยการผลิตน้ำจากแหล่งน้ำใต้ดิน โดยมีสถานที่จ่ายน้ำประปาให้บริการ 8 แห่ง อยู่ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา วังน้อย และ บางปะอิน ทั้งนี้ ในปี 2544 มีกำลังผลิต 26,283,637 ลบ.ม. มีปริมาณน้ำที่จำหน่ายให้กับผู้ใช้ 12,277,439 หรือร้อยละ 46.7 ของกำลังผลิต และมีจำนวนผู้ใช้น้ำทั้งหมด 34,027 ราย นอกจากนี้ยังมีการให้บริการในระบบประปาหมู่บ้านในหมู่บ้านต่างๆ อีกจำนวน 169 แห่ง

การบริการน้ำประปา มีท่อส่งน้ำขนาดใหญ่ซึ่งเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ทั้งในรูปแบบของบริการประปา เทศบาล และประปาหมู่บ้าน

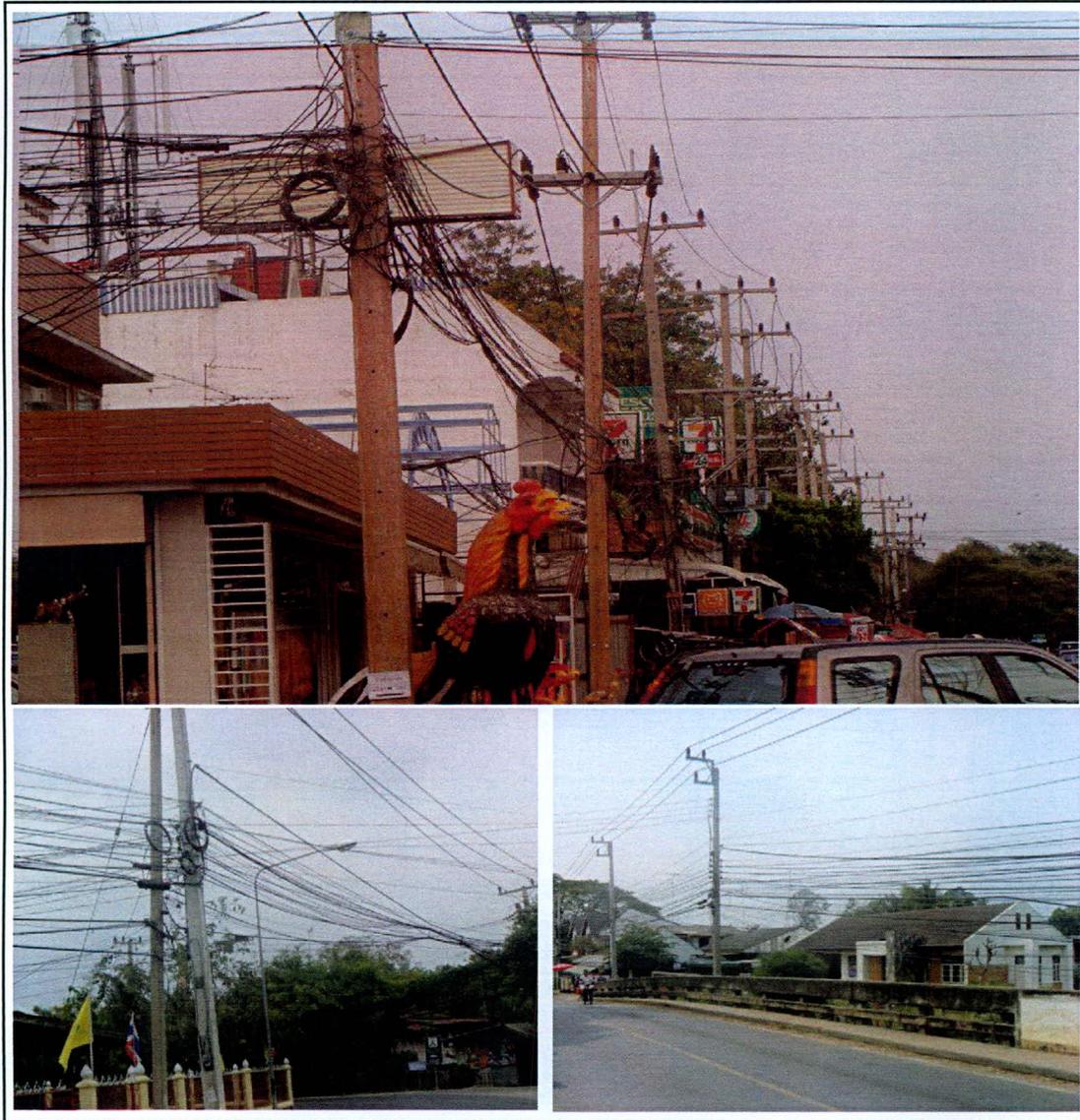

แผนภาพ 4.20 ภาพแสดงท่อส่งน้ำประปา

สำหรับพื้นที่ จ.พระนครศรีอยุธยา ภายหลังจากที่สำนักงานประปาพระนครศรีอยุธยา ได้ดำเนินการปรับปรุงขยายกำลังผลิตของโรงกรองน้ำหลังตลาดกลาง จากกำลังผลิตวันละ 12 ล้านลิตร เป็นวันละ 24 ล้านลิตรแล้ว กปภ. จึงได้ร่วมมือกับกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตรวจสอบและวิเคราะห์คุณภาพน้ำประปาที่จ่ายไปสู่ประชาชน โดยมุ่งเน้นการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำประปาให้มีมาตรฐานความสะอาด ปลอดภัย สามารถดื่มน้ำประปาได้จากก๊อกโดยตรง อันเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนหันมาดื่มน้ำประปา และเป็นการเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของคนไทยให้ดีขึ้น

4.3.3 ระบบบริการสาธารณูปโภค ชุมสายโทรศัพท์/สายไฟฟ้า

โทรศัพท์ มีชุมสายโทรศัพท์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้เปิดดำเนินการทั้งสิ้น 24 ชุมสาย และมีหมายเลขให้บริการทั้งสิ้น 78,688 เลขหมาย

แผนภาพ 4.21 ภาพแสดงสายไฟฟ้าและสายโทรศัพท์

ระบบการจัดการชุมสายโทรศัพท์บริเวณตัวเมืองและรอบเกาะเมืองอยุธยาค่อนข้างไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ลักษณะสายไฟพาดผ่านจากการสำรวจทำให้ทัศนียภาพเมืองดูไม่สวยงาม และเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายได้ ปัญหาชุมสายโทรศัพท์ ถือเป็นปัญหาระดับชาติ เพราะทุกพื้นที่ของประเทศไทย ขาดการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของแต่ละพื้นที่

แผนภาพ 4.22 ภาพแสดงสถานีรถไฟอยุธยา

4.3.4 บริการรถโดยสารประจำทางบริเวณรอบเกาะ

ในตัวเมืองพระนครศรีอยุธยา มีรถตุ๊กตุ๊ก รถสามล้อถีบ และรถสองแถวให้บริการ นักท่องเที่ยวสามารถเลือกใช้บริการได้ตามอัธยาศัย โดยคิวรถส่วนใหญ่จะอยู่ที่สถานีรถไฟ สถานีขนส่ง หน้าวิหารพระมงคลบพิตร หน้าวัดพระราม และตามสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด

ราคาค่าโดยสารรถตุ๊กตุ๊กขึ้นอยู่กับระยะทางที่นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางไป ค่าตุ๊กตุ๊กจากสถานีรถไฟเข้าตัวเมืองประมาณ 70 บาท ส่วนค่าเช่าเหมาตุ๊กตุ๊กต่อชั่วโมงประมาณ 200 บาท

4.3.5 จุดทิ้งขยะ

แผนภาพ 4.23 ภาพแสดงบริเวณป่าข้างทางที่ชาวบ้านนำขยะไปทิ้ง

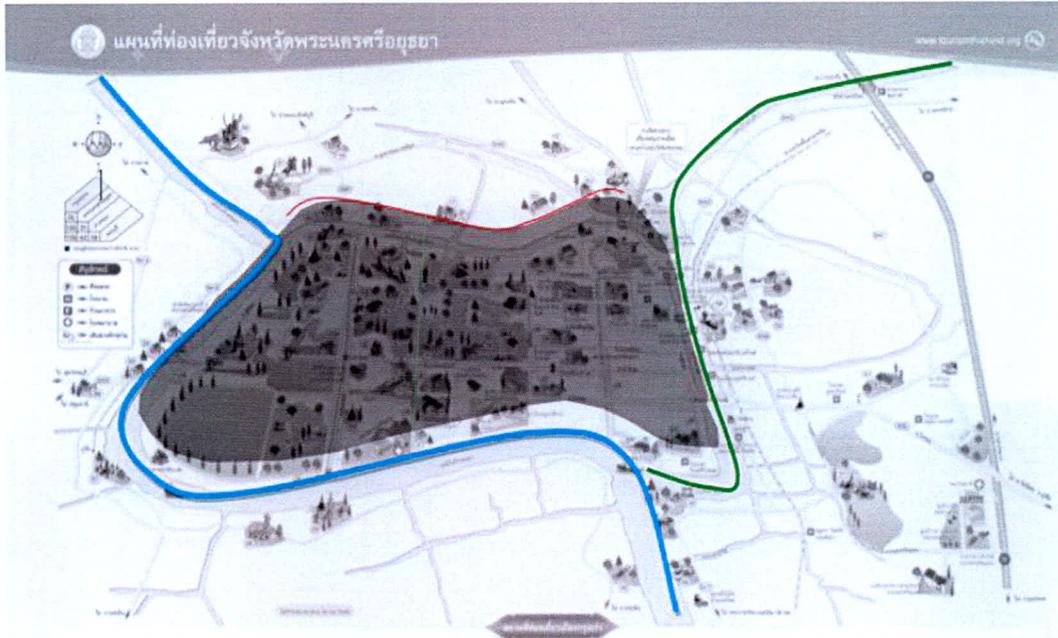
จุดทิ้งขยะบริเวณรอบเกาะเมืองเก่าอยุธยา ถือเป็นปัญหา สมควรได้รับการแก้ไขโดยด่วน เพราะการจัดการระบบบริการถึงขยะที่มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้ ชาวบ้านบางพื้นที่ต้องนำขยะมาทิ้งบริเวณ ข้างถนนหนทาง อาจส่งผลกระทบต่อมลพิษทางกลิ่นและทัศนียภาพของเมือง จนกลายเป็นภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของชาวอยุธยา

แผนภาพ 4.24 ภาพแสดงจุดทิ้งขยะบริเวณข้างถนน

ในขณะที่พื้นที่บางส่วนของบริเวณรอบเกาะอยุธยา มีการนำถ้ำน้ำมันใช้แล้วมาประยุกต์ใช้ เป็นถังขยะวางเป็นจุดๆ กระจายกันตามจำนวนบ้านเรือนในพื้นที่ โดยขึ้นตรงกับหน่วยงานเทศบาลจังหวัด

4.3.6 ระบบคมนาคมขนส่งทางบก ทางเรือ ป้ายบอกทาง ไหล่ทาง

แผนภาพ 4.25 แสดงพื้นที่เส้นทางคมนาคมทางน้ำโดยรอบ การคมนาคมทางน้ำ

— แม่น้ำเจ้าพระยา

ในอดีตพระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองเก่าแห่งสยามประเทศ มีแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญมาก เป็นแม่น้ำที่ใช้ในการหล่อเลี้ยงชีวิตชาวอยุธยา และยังเป็นเส้นทางสำคัญในการทำธุรกิจค้าขายกับต่างชาติด้วย ปัจจุบันแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นเส้นทางที่มีความสำคัญของประเทศไทยสามารถใช้เป็นเส้นทางขนส่งทางน้ำของประเทศ ใช้ผลิตเป็นน้ำประปามาใช้บริโภคกัน ตลอดสองฝั่งแม่น้ำ รวมถึงการใช้น้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาในการเกษตรริมฝั่งแม่น้ำตลอดทั้งสายด้วย

— แม่น้ำป่าสักเป็นลำน้ำสำคัญอีกเส้นทางที่ใช้หล่อเลี้ยงชีวิตของชาวอยุธยา ที่อาศัยอยู่บริเวณรอบเกาะเมือง ทั้งทางด้านคมนาคมขนส่งสินค้าทางน้ำ และใช้ในการเกษตร

— แม่น้ำลพบุรี(หรือคลองคูเมือง) เป็นแม่น้ำที่อยู่ทางบริเวณตอนเหนือของเกาะเมืองเก่าอยุธยาเป็นแม่น้ำ เป็นอีกสายหนึ่งที่มีความสำคัญต่อชาวอยุธยาบริเวณทางด้านทิศเหนือ แม่น้ำทั้ง 3 สาย ไหลมาเชื่อมต่อกัน จนกลายมาเป็นเกาะเมืองอยุธยาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ระบบคมนาคมขนส่งทางบก ทางเดินรถยนต์

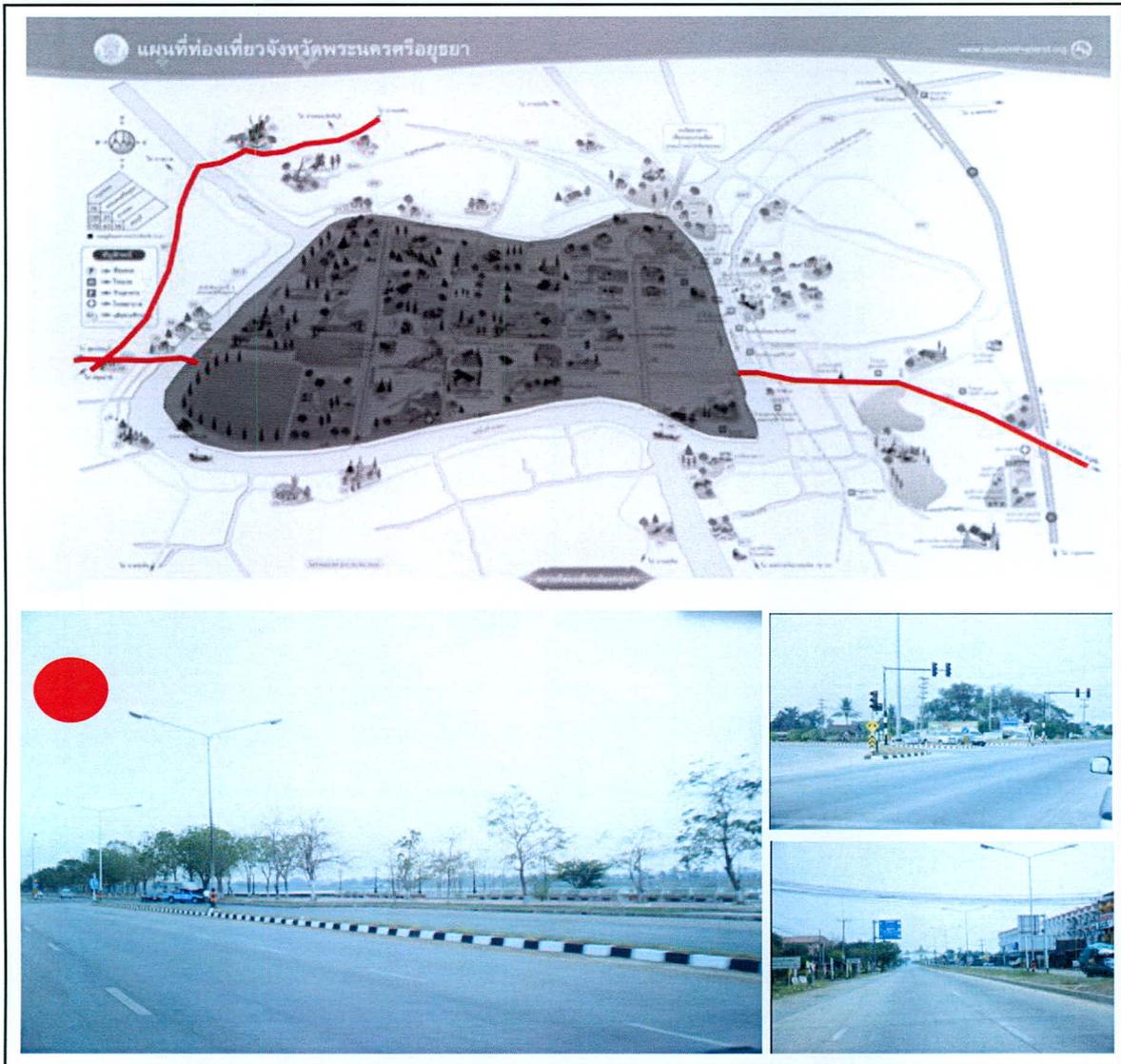
แผนภาพ 4.26 ภาพแสดงทางเดินรถ 2 ช่องทางจราจร

บริเวณพื้นที่รอบเกาะเมืองเก่าอยุธยา เส้นทางสัญจรทางด้านทิศเหนือของบริเวณรอบเกาะเมืองอยุธยา ทางเดินรถยนต์บริเวณจุดที่ไม่ใช่ชุมชนใหญ่จะเป็นถนน 2 ช่องทางจราจรขนาด 6 เมตร. ไม่มีเกาะกลางถนน

แผนภาพ 4.27 ภาพแสดงทางเดินรถ 4 ช่องทางจราจร

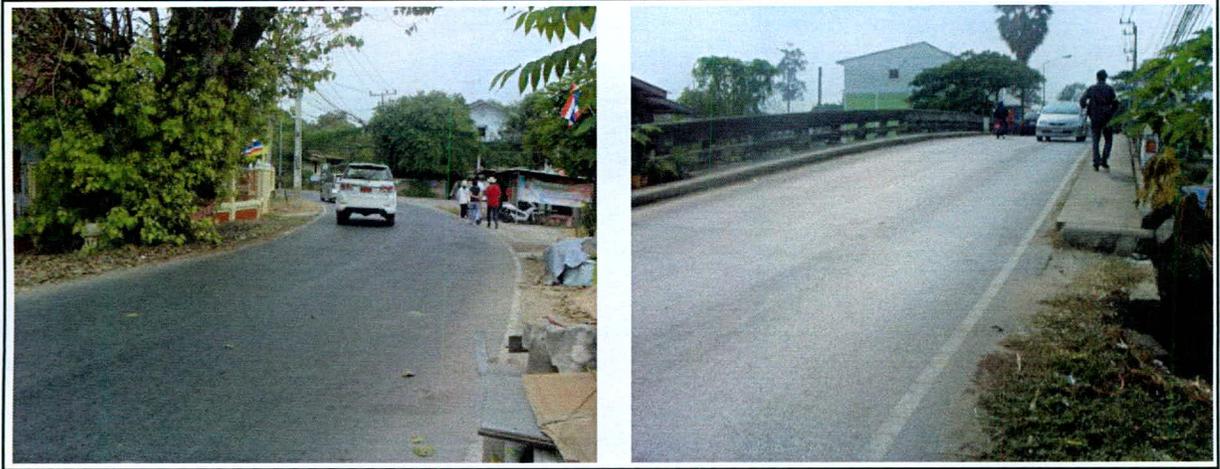
บริเวณพื้นที่รอบเกาะเมืองเก่าอยุธยา เส้นทางสัญจรทางด้านทิศตะวันตก ทิศใต้ รวมถึงทิศตะวันออกของบริเวณรอบเกาะเมืองอยุธยา ทางเดินรถยนต์ในบริเวณจุดที่เป็นในส่วนของตัวชุมชนใหญ่จะเป็นถนน 4 ช่องทางจราจรขนาด 12 เมตรไม่มีเกาะกลางถนน ในส่วนนี้จะมีปัญหาคือจะสามารถใช้งานจริงๆได้แค่ 2 ช่องทางจราจร เนื่องจากรถยนต์ที่จอดข้างทางก็จะจอดกินเลนไป 1 เลน จึงเกิดการติดขัดของการจราจร

แผนภาพ 4.28 ภาพแสดงทางเดินรถ 6 ช่องทางจราจร

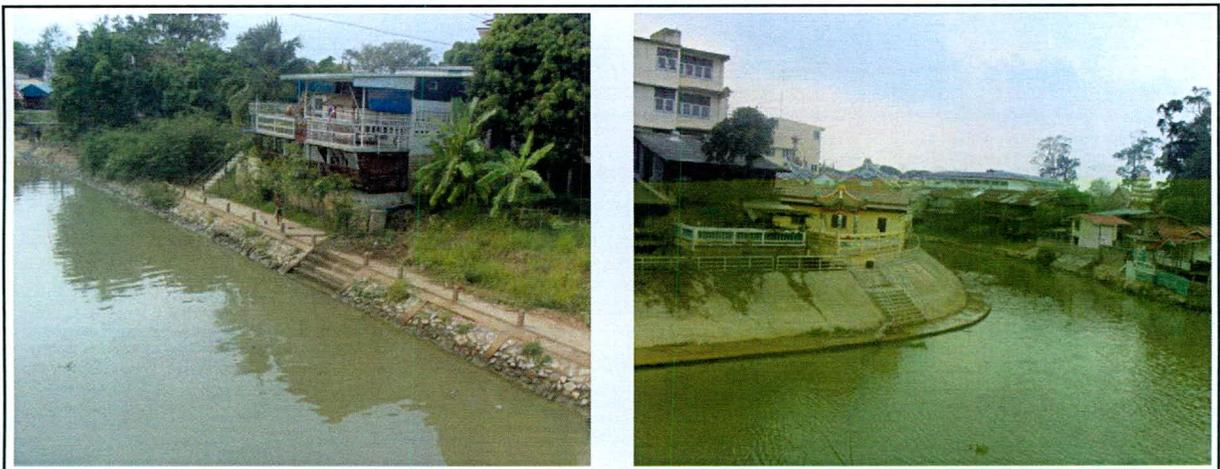
บริเวณพื้นที่รอบเกาะเมืองเก่าอยุธยา เส้นทางสัญจรมุ่งหน้าออกจากเกาะเมืองอยุธยา ทางเดินรถบริเวณถนนหลวงจะเป็นถนน 6 เลน ขนาด 16 เมตร มีเกาะกลางถนน เป็นสายหลักของจังหวัด

ทางเท้าคนเดิน / ทางปั่นจักรยาน

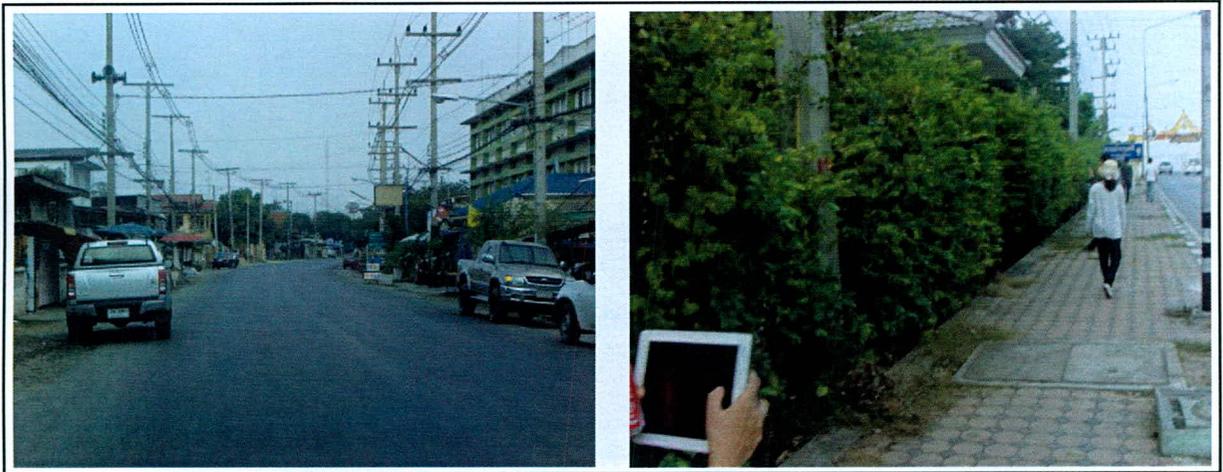
แผนภาพ 4.29 ภาพแสดงทางเดินบริเวณด้านข้างถนน

ทางเดินทางเท้าเนื่องของบริเวณรอบนอกของเกาะเมืองส่วนใหญ่จะไม่เหมือนในตัวเมืองที่สะดวกสบาย แต่บริเวณรอบนอกนี้จะไม่มีความปลอดภัยและยังมีปัญหาพวกต้นไม้ที่ขึ้นออกมาบริเวณทางเท้าคนเดินจนถึงถนนที่รกรุงรังจึงทำให้การจราจรนั้นค่อนข้างที่จะลำบากและอาจเกิดอุบัติเหตุกับผู้ใช้งานได้ จะมีฟุตบอลบ้างเป็นบางจุดเช่น ทางข้ามสะพาน

แผนภาพ 4.30 ภาพแสดงทางเดินบริเวณคูน้ำรอบเมือง

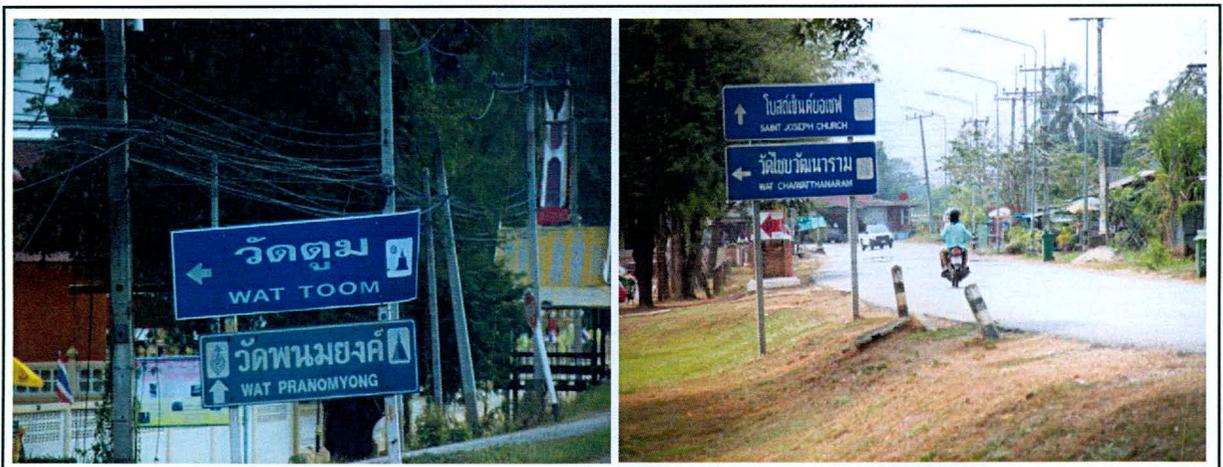
ส่วนทางเท้าบริเวณริมน้ำก็ไม่ได้เว้นยาวทั้งรอบเกาะเมือง แต่ก็มีส่วนเป็นบางจุดและอาจจะมีส่วนที่เป็นป่าหรือพื้นที่ส่วนบุคคลมาคั่นทางเดินไว้และสภาพของน้ำในปัจจุบันก็ยังมีเศษขยะและน้ำเสียที่ปล่อยจากหมู่บ้าน ไม่ได้มีการบำบัดน้ำเสียก่อนทิ้ง

แผนภาพ 4.31 ภาพแสดงทางเดินบริเวณด้านข้างถนน

ทางเท้าพอเข้าจุดที่เป็นชุมชนใหญ่ๆก็ยังไม่ีฟุตบาททวักกับการจอดรถของชาวบ้านในบริเวณนั้นที่จอดกั้นด้านหน้าบ้านริมถนนจึงทำให้ทางเดินแคบลงไปอีก แต่พอเข้ามาในส่วนของใจกลางชุมชนก็จะพอมีฟุตบาทแยกเป็นสัดส่วนอยู่บ้างแต่ก็ไม่ทั้งหมด

ป้ายบอกทาง

แผนภาพ 4.32 ภาพแสดงป้ายบอกทาง

ภายในบริเวณรอบเกาะเมืองเก่าอยุธยา มีการจัดระบบป้ายบอกทางอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก มีการติดตั้งป้ายบอกทางตลอดเส้นทางถนนทุกสาย มีความสะดวกสบายสำหรับการเดินทางของนักท่องเที่ยว แต่บางพื้นที่ที่มีการจัดติดตั้งป้ายที่ไม่เป็นระเบียบทำให้สับสนในการเดินทางได้

แผนภาพ 4.33 ภาพแสดงป้ายบอกทาง

สรุปข้อดี-ข้อเสียของระบบสาธารณูปโภค (บริเวณรอบเกาะเมืองเก่า ออยุธยา)

ระบบบริการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	
ข้อดี	ข้อเสีย
-การให้บริการระบบไฟฟ้ามีความสะดวกทั่วถึง และเพียงพอต่อความต้องการของประชากรในพื้นที่	-การให้บริการไฟฟ้าในพื้นที่ชุมชนแออัด ค่อนข้างเสี่ยงต่อการเกิดไฟฟ้าลัดวงจรได้
ระบบน้ำประปา	
-ประชาชนในพื้นที่ที่สามารถใช้น้ำประปาได้ทั่วถึงทุกครัวเรือน -น้ำประปาในพื้นที่ค่อนข้างสะอาด และปลอดภัยจากสารตกค้าง	- การใช้ระบบท่อส่งน้ำที่ใช้วัสดุจากเหล็ก อาจส่งผลให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคในพื้นที่ได้
ระบบชุมทางสายโทรศัพท์	
-ระบบการติดต่อสื่อสาร มีสัญญาณครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่	-การเดินทางไฟ ของชุมทางโทรศัพท์ค่อนข้างไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย รกรุงรัง
บริการเก็บขยะ	
-การบริการเรื่องการจัดขยะค่อนข้างได้มาตรฐาน จากการกำกับดูแลของเทศบาลในพื้นที่	-บางพื้นที่ขาดแคลนถังขยะและไม่เพียงพอต่อความต้องการ
บริการรถโดยสารประจำทางบริเวณรอบเกาะ	

-มีความสะดวกสบายต่อนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ	-บางที่ มีการคิดค่าบริการที่เกินจริงต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติ
ระบบคมนาคมขนส่งทางบก ทางเรือ ป้ายบอกทาง ไหล่ทาง	
<p>-ระบบคมนาคม เส้นทางสัญจรทางบกมีความเพียงพอ และเชื่อมต่อกันในพื้นที่</p> <p>-การบริการท่าเรือบริเวณที่ท่องเที่ยวหรือสถานที่สำคัญต่างๆ มีความทั่วถึง</p> <p>-การบริการรถโดยสารสาธารณะทั่วถึง</p> <p style="padding-left: 40px;">-การมีป้ายบอกทางจำนวนมากสะดวกแก่การเดินทางของนักท่องเที่ยว</p> <p style="padding-left: 40px;">-มีการติดตั้งแผนที่บริเวณรอบเกาะเมืองให้นักท่องเที่ยวได้ใช้เป็นข้อมูลได้ดีและทั่วถึง</p> <p style="padding-left: 40px;">-มีความหลากหลายในการให้บริการระบบขนส่งมวลชนในพื้นที่</p>	<p>-ป้ายบอกทางที่มีจำนวนมาก บางครั้งส่งผลต่อความสับสนของผู้มาใช้บริการได้</p> <p>-บางพื้นที่ไม่มีไหล่ทางและเกาะกลางถนนเกิดความเสี่ยงต่อการใช้รถใช้ถนน</p> <p>-ถนนบางสายแคบจนเกิดความเสี่ยงต่อการใช้รถใช้ถนน</p>

ตารางที่ 4.1 สรุปข้อดี-ข้อเสียของระบบสาธารณูปโภค (บริเวณรอบเกาะเมืองเก่า อยุธยา)

4.4 ระบบสาธารณูปการ

(บริเวณรอบเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา)

1. วัฒนธรรม ได้แก่ ห้างสมุด พิพิธภัณฑ์ วัดต่างๆ
2. การศึกษา ได้แก่ โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย
3. การบริการ ได้แก่ การอนามัย ได้แก่โรงพยาบาล สถานีอนามัย ศูนย์สาธารณสุข ศาล ศาลากลาง เทศบาล สถานที่ราชการอื่นๆเช่น ที่ทำการไปรษณีย์ เป็นต้น
4. สันทนาการ ได้แก่ สวนสาธารณะ สนามกีฬา
5. ความปลอดภัย ได้แก่ สถานีตำรวจ สถานีดับเพลิง เป็นต้น

4.4.1 วัฒนธรรม ได้แก่ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ วัดต่างๆ

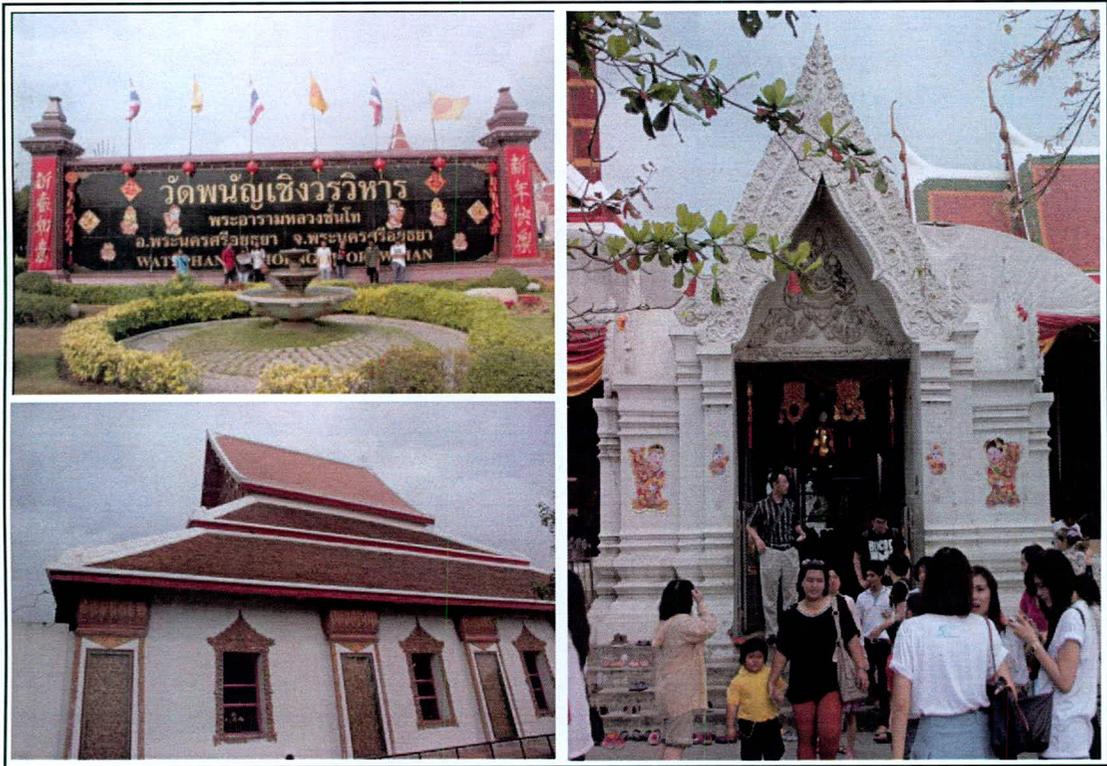

แผนภาพ 4.34 ภาพแสดงแผนที่จังหวัดรอบเกาะพระนครศรีอยุธยาที่ได้ทำการสำรวจ

สาธารณูปการที่สำรวจ

1. วัดพนัญเชิงวรมหาวิหาร
2. วัดพุทไธศวรรย์
3. วัดนักบุญยอแซฟ
4. วัดไชยวัฒนาราม
5. พระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัย
6. วัดสามวิหาร
7. สถานีรถไฟอยุธยา

1. วัดพญูเชิงวรมหาวิหาร

แผนภาพ 4.35 ภาพแสดงสถาปัตยกรรมวัดพญูเชิงวรมหาวิหาร

วัดพญูเชิงวรมหาวิหารเป็นพระอารามหลวงชั้นโท มีผู้มาเข้าสักการะเป็นจำนวนมาก ทำให้วัดนี้เป็นวัดที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว มีการสร้างลานจอดรถเพื่อรองรับผู้ที่เข้ามาสักการะที่วัดที่เพิ่มมากขึ้น

2. วัดพุทธโศภนาราม

แผนภาพ 4.36 ภาพแสดงวัดพุทธโศภนาราม

ในอดีตวัดพุทธโศภนารามเป็นพระอารามหลวงที่ใหญ่โตและมีชื่อเสียงวัดหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบัน
 วัดพุทธโศภนารามมีโบราณสถานที่อยู่ตั้งแต่สมัยอยุธยา แต่วัดนี้ก็ยังคงใช้งานอยู่โดยสร้างเพิ่มเติมขึ้นมาจาก
 เดิม เป็นที่สักการะของคนในชุมชน

3. วัดนักบุญยอแซฟ

แผนภาพ 4.37 ภาพแสดงอาคารสถาปัตยกรรมและบริเวณรอบๆ วัดนักบุญยอแซฟ

วัดนักบุญยอแซฟ เป็นวัดของศาสนาคริสต์ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมที่สวยงาม จะใช้งานในวันอาทิตย์ เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังมีโบสถ์ยังมีสุสานของคริสต์อีกด้วย ซึ่งวัดนี้ถือได้ว่าเป็นจุดรวมตัวของผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์เลยที่เดียว

4. วัดไชยวัฒนาราม

แผนภาพ 4.38 ภาพแสดงสถาปัตยกรรมวัดไชยวัฒนาราม

วัดไชยวัฒนาราม เป็นโบราณสถานที่มีมานานตั้งแต่สมัยอยุธยา ถือเป็นสาธารณูปการด้านวัฒนธรรม มีการอนุรักษ์วัดนี้ให้ดีขึ้นเดิม ในปี 2554 เกิดเหตุการณ์น้ำท่วมครั้งใหญ่ทำให้โบราณสถานเกิดการทรุดตัวไม่สามารถเข้าชมวัดถึงภายในได้ จึงได้เพียงชมรอบๆ ของโบราณสถานเท่านั้น แต่วัดนี้ก็ยังคงความสวยงามได้อย่างดี

7. พระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัย

แผนภาพ 4.39 ภาพแสดงพระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัย

พระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัย   โครงการนี้เป็นโครงการตามแนวพระราชดำริใน
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่จะก่อประโยชน์ให้แก่ประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในด้านการ
ป้องกันน้ำท่วมและเป็นแหล่งเก็บน้ำ อีกทั้งยังเป็นสวนสาธารณะของประชาชนในอยุธยาอีกด้วย

5. วัดสามวิหาร

แผนภาพ 4.40 ภาพแสดงวัดสามวิหาร

วัดสามวิหารเป็นวัดเก่าวัดหนึ่ง ซึ่งมีอายุหลายร้อยปี อยู่ในใจกลางชุมชนซึ่งวัดนี้ถือว่าเป็นจุดยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้คนภายในชุมชนเหล่านี้

6. สถานีรถไฟอยุธยา

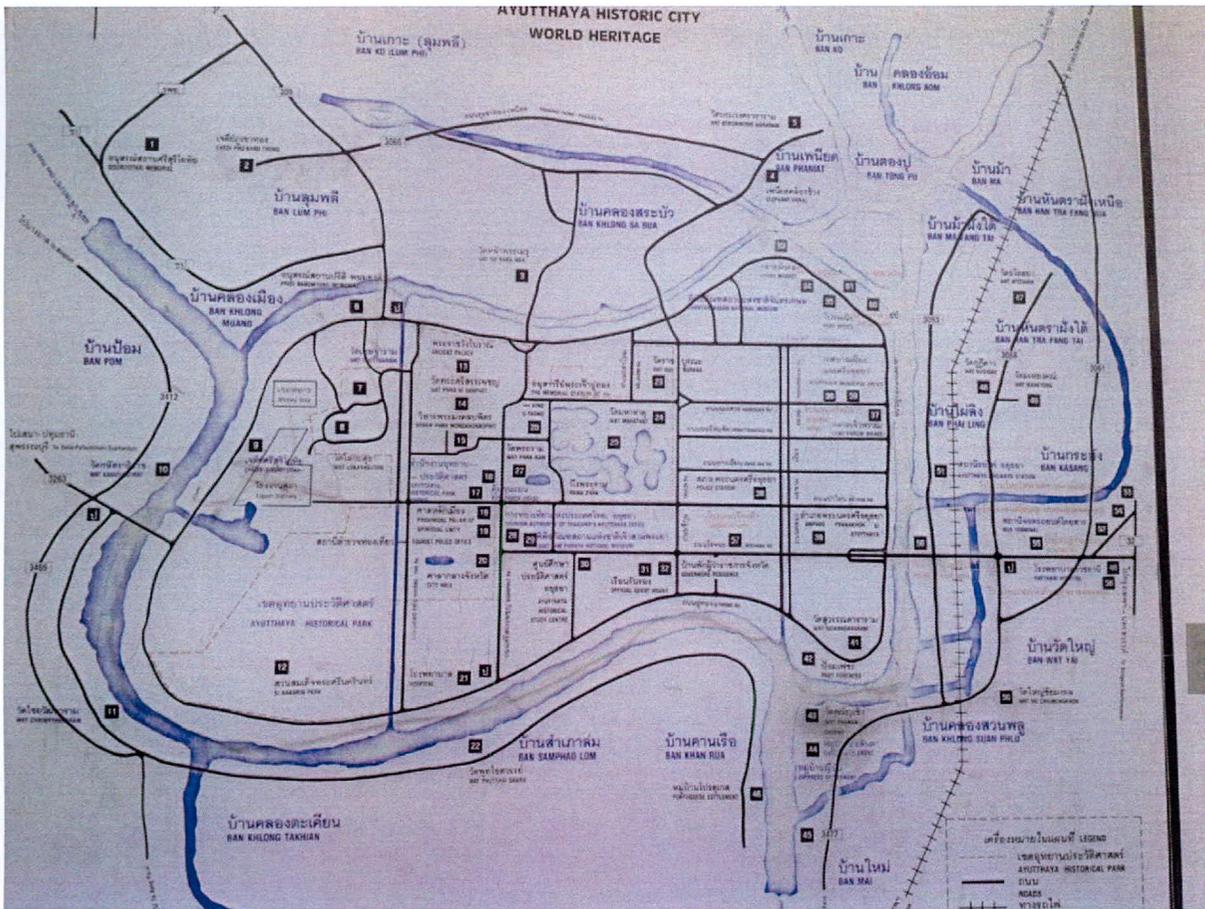

แผนภาพ 4.41 ภาพแสดงสภาพความเป็นอยู่รอบๆสถานีรถไฟอยุธยา

สถานีรถไฟอยุธยาเป็นสถานีที่เก่า ไม่มีการพัฒนาทำให้สถานีนี้ไม่มีอะไรที่ดึงดูดผู้เข้ามาใช้ได้ดี ซึ่งตามจริงแล้วสถานีรถไฟถือว่าเป็นจุดเปลี่ยนถ่ายผู้คน ควรมีการพัฒนาให้มากกว่าเดิม อีกทั้งเมืองอยุธยาเป็นเมืองท่องเที่ยว ก็ควรที่จะส่งเสริมให้เกิดสถานีรถไฟที่เข้ากับเมืองท่องเที่ยวได้ดีกว่านี้

4.4.2 การศึกษา ได้แก่ โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย

บริเวณรอบๆเกาะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จะไม่ปรากฏมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัย เพราะมีในตัวเกาะชั้นในหมดแล้ว แต่จะมีเฉพาะโรงเรียนต่างๆรายล้อม

แผนภาพ 4.42 ภาพแสดงแผนที่ชื่อหมู่บ้านที่อยู่รอบๆเกาะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ซึ่งจากแผนที่นี้จะแสดงให้เห็นว่า การปกครองจะแบ่งออกเป็นหมู่บ้าน และโรงเรียนประจำจังหวัดที่ใหญ่ๆจะมีอยู่ 2 ที่คือ 1. โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย (อดีตเป็นชายล้วน แต่ปัจจุบันเป็นสหศึกษา)

2. โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ เป็นโรงเรียนสตรีประจำจังหวัด

ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นโรงเรียนที่อยู่ภายในเกาะหมัด แต่บริเวณรอบๆเกาะจะมีโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ ส่วนมากจะเป็นโรงเรียนวัด ซึ่งมีทั้งพุทธและคริสต์ เช่น โรงเรียนยอเซฟอุปถัมภ์

แผนภาพ 4.43 ภาพแสดงโบสถ์คริสต์โรงเรียนยอเซฟอุปถัมภ์

แผนภาพ 4.44 ภาพแสดงสุสานนักบุญ (ติดกับโรงเรียนโรงเรียนยอเซฟอุปถัมภ์)

4.4.3 การอนามัย ได้แก่โรงพยาบาล สถานีอนามัย ศูนย์สาธารณสุข

สถานพยาบาลที่มีขนาดใหญ่ เช่น โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา แต่จะตั้งอยู่ในตัวอำเภอเมืองในเกาะ แต่บริเวณรอบๆเกาะจะแบ่งสถานีอนามัยไว้ให้บริการประจำของแต่ละตำบล

แผนภาพ 4.45 ภาพแสดงอาคารโรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา

4.4.4 สันทนาการ ได้แก่ สวนสาธารณะ สนามกีฬา

ในบริเวณรอบๆเกาะซึ่งเป็นบริเวณที่กว้างมาก ดังนั้นการจัดพื้นที่สันทนาการจึงไม่สะดวกเท่าใน รอบเกาะ ทางเทศบาลตำบลได้ทำการจัดสวนสาธารณะซึ่งเรียกได้ว่าเป็นอนุสรณ์สถานและเป็นสถานที่ ท่องเที่ยวไปในตัวด้วย เช่น พระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัย , พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระ นเรศวรมหาราช

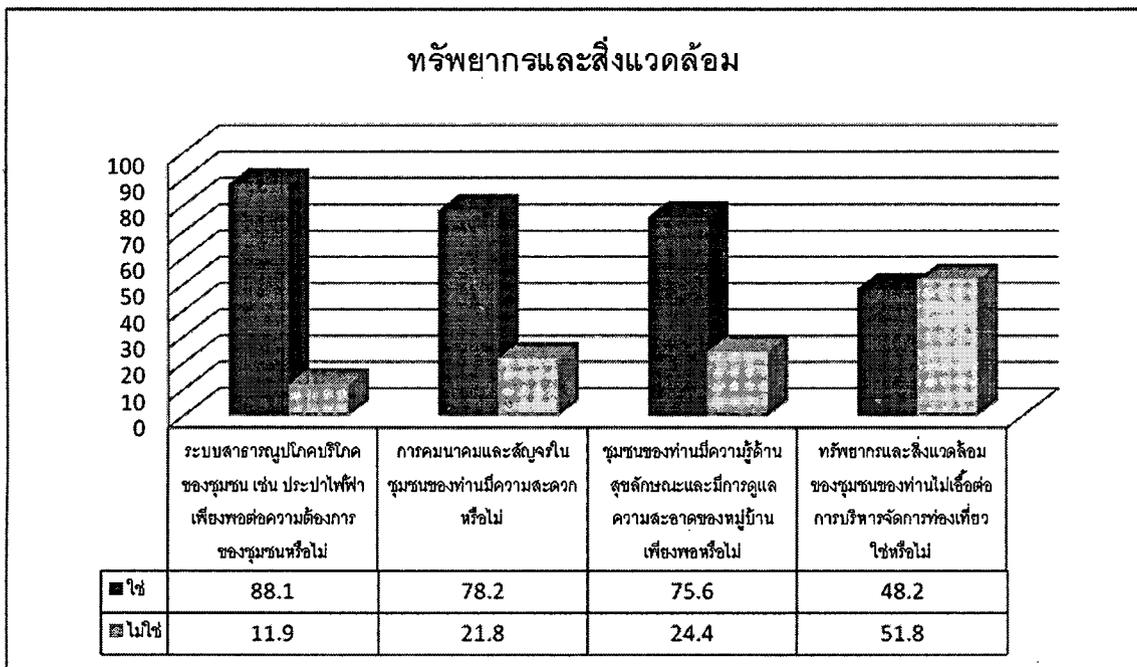
แผนภาพ 4.46 ภาพแสดงพระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัย

4.4.5 ความปลอดภัย ได้แก่ สถานีตำรวจ สถานีดับเพลิง เป็นต้น

สถานีตำรวจ : สถานีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เรียกว่า สถานีตำรวจภูธร (สภอ) ซึ่งจะตั้งอยู่บริเวณรอบๆทั้งในตัวเมืองและรอบๆเกาะ มีทั้งหมด 26 สภอ.

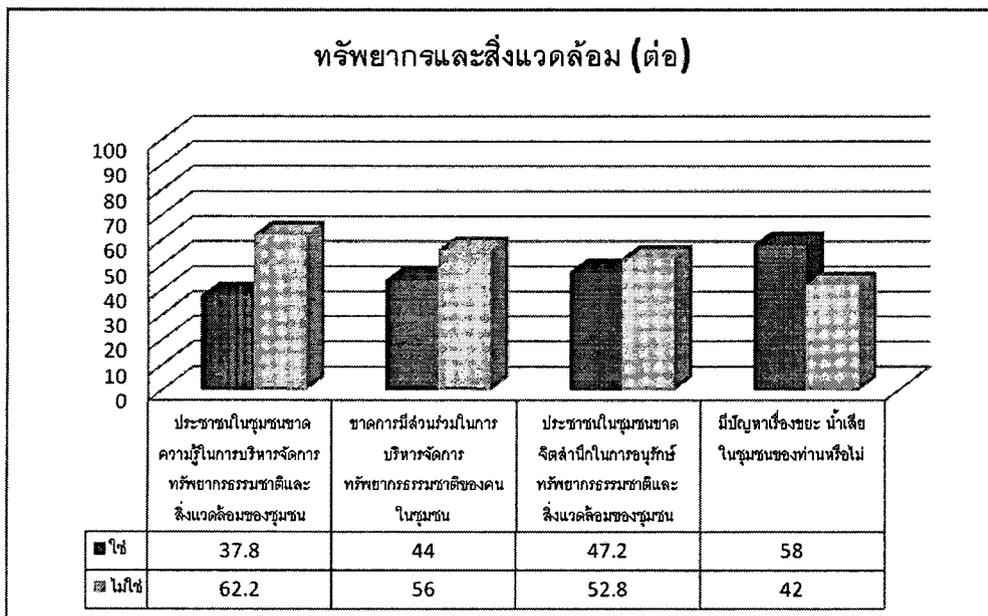
สถานีดับเพลิง : จะตั้งอยู่ในบริเวณไม่ไกลจากสถานีตำรวจ

การสำรวจพบว่า ร้อยละ 88.1 (จำนวน 170 คน) เห็นว่าระบบสาธารณสุขปกคของชุมชนมีความเพียงพอต่อความต้องการ ร้อยละ 78.2 (จำนวน 151 คน) เห็นว่าการคมนาคมสัญจรในชุมชนมีความสะดวก ร้อยละ 75.6 (จำนวน 146 คน) เห็นว่าชุมชนมีความรู้ด้านสุขลักษณะและมีการดูแลความสะอาดของหมู่บ้านอย่างเพียงพอ และร้อยละ 51.8 (จำนวน 100 คน) เห็นว่าทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของชุมชนเอื้อต่อการจัดการท่องเที่ยว ดังแสดงในแผนภาพที่ 4.17

แผนภาพ 4.47 ลักษณะทั่วไปทางทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

อีกประเด็นหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม พบว่า ร้อยละ 62.2 (จำนวน 120 คน) คิดเห็นว่าตนเองมีความรู้ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยร้อยละ 56.0 (จำนวน 108 คน) เห็นว่าคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการบริหารทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ร้อยละ 52.8 (จำนวน 102 คน) เห็นว่าคนในชุมชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน รวมทั้ง ร้อยละ 58.0 (จำนวน 112 คน) เห็นว่าในชุมชนมีปัญหาเรื่องขยะและน้ำเสีย ดังแผนภาพที่ 4.18

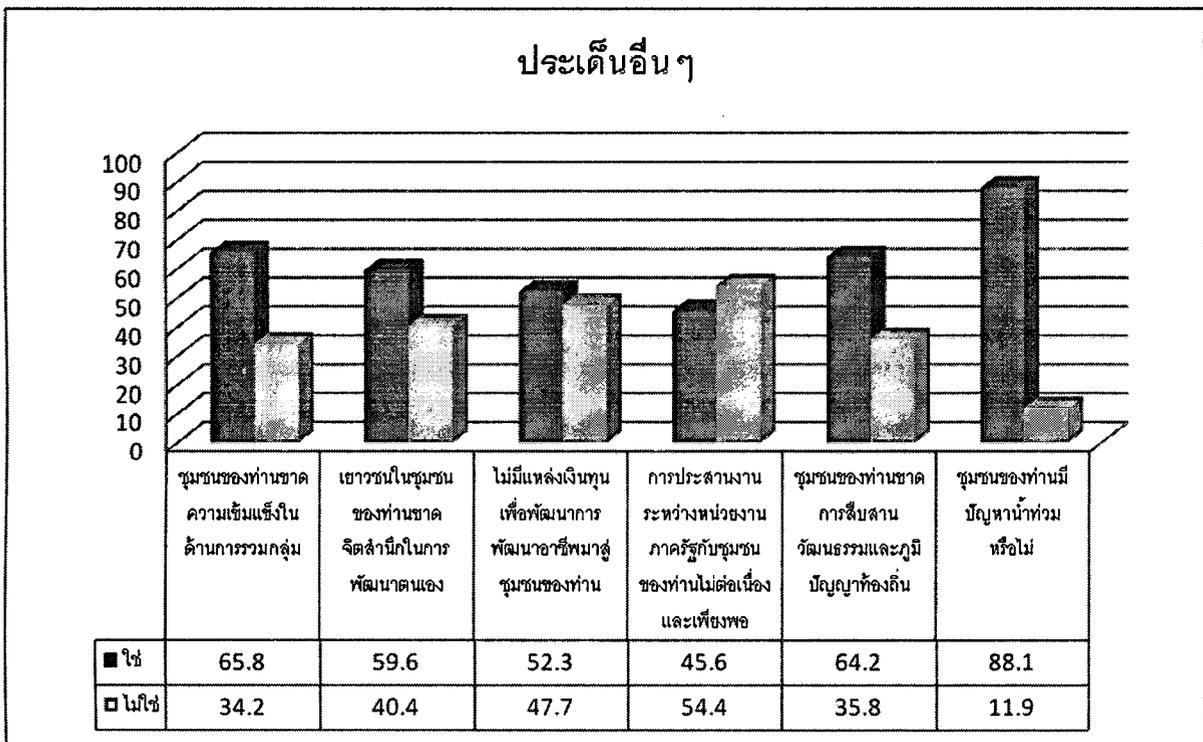
แผนภาพ 4.48 ประเด็นในเรื่องทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

สรุปผลการสำรวจพื้นที่ และการระดมความคิดเห็นของชุมชน พบว่า ในชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์มีระบบสาธารณูปโภคที่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน มีการคมนาคมสัญจรที่สะดวกสบาย ประชาชนมีความรู้ด้านสุขภาพลักษณะอย่างเพียงพอ มีความรู้ในการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ทำให้เชื้อต่อการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ แต่ในขณะเดียวกันชุมชนก็มีปัญหาเรื่องขยะและน้ำเสีย ดังนั้นการวางแผนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอาชีพของประชาชนผู้อาศัยอยู่รอบอุทยานประวัติศาสตร์จึงต้องมีการแก้ปัญหาเรื่องขยะและน้ำเสียให้ได้ด้วย ส่วนเรื่องอื่น ๆ นั้นโดยภาพรวมแล้วประชาชนในชุมชนก็มีความรู้และสามารถบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในชุมชนโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ได้

4.5 ประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาในพื้นที่

นอกจากสภาพทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมที่ได้นำเสนอไปแล้วนั้น ยังมีประเด็นอื่นๆที่น่าสนใจที่อาจจะส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการพัฒนาชุมชนและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้บริเวณชุมชนอีกด้วยเช่นกัน อย่างเช่นประเด็นเรื่องการรักษาวัฒนธรรมในชุมชน ประเด็นเรื่องของกลุ่มเยาวชน และประเด็นในเรื่องของปัญหาน้ำท่วม ซึ่งประเด็นเหล่านี้เป็นประเด็นที่สำคัญที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ควรมองข้ามเพราะดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าอาจจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน

จากการศึกษา พบว่า ร้อยละ 65.8 (จำนวน 127 คน) เห็นว่าชุมชนขาดความเข้มแข็งในด้านการรวมกลุ่ม ร้อยละ 59.6 (จำนวน 115 คน) เห็นว่าเยาวชนในชุมชนมีจิตสำนึกในการพัฒนาตนเอง ร้อยละ 52.3 (จำนวน 101 คน) เห็นว่าไม่มีแหล่งเงินทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพมาสู่ชุมชน ร้อยละ 54.4 (จำนวน 105 คน) เห็นว่าการประสานงานระหว่างภาครัฐกับชุมชนมีความต่อเนื่องเพียงพอ ร้อยละ 64.2 (จำนวน 124 คน) เห็นว่าขาดการสืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และร้อยละ 88.1 (จำนวน 170 คน) เห็นว่าในชุมชนมีปัญหาน้ำท่วม ดังแสดงในแผนภาพที่ 4.19

แผนภาพ 4.49 ประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา

สรุปการสำรวจ และระดมความเห็นของประชาชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา พบว่า การประสานงานระหว่างหน่วยงานของภาครัฐกับชุมชนเพื่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ มีความต่อเนื่องและเพียงพอ แต่เนื่องจากชุมชนขาดความเข้มแข็งในการรวมกลุ่ม เยาวชนของชุมชนขาดจิตสำนึกในการพัฒนาตนเอง ชุมชนขาดการสืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงทำให้ชุมชนยังคงมีปัญหาดังกล่าว ดังนั้นการวางแผนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอาชีพของประชาชนผู้อาศัยอยู่รอบอุทยานประวัติศาสตร์ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาขั้นพื้นฐานในชุมชนเหล่านี้ให้ได้ก่อน แล้วจึงมาวางแผนช่วยกันแก้ปัญหาอื่นๆ ต่อไป อย่างเช่นกรณีปัญหาเรื่องน้ำท่วมในชุมชน การให้ได้มาซึ่งแหล่งเงินสำหรับพัฒนาอาชีพในชุมชน การส่งเสริมการประกอบอาชีพของคนในชุมชน เป็นต้น

4.6 การสำรวจความเปลี่ยนแปลงของสภาพเมือง

ทีมวิจัยได้ให้นักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลภาคสนามเชิงพื้นที่ ในวันที่ 15 มีนาคม 2555 เพื่อเก็บสรุปหาความเปลี่ยนแปลงของสภาพเมืองจากอดีตจนถึงปัจจุบันที่ผ่านมา และเราได้ทราบว่าจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดที่รองรับการขยายตัวจากเมืองหลวงและยังเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวมรดกโลกทางประวัติศาสตร์ จึงทำให้เกิดการขยายตัวทางกายภาพของเมืองอย่างมาก ในการสร้างอาคารที่อยู่อาศัยและอาคารพาณิชย์ต่าง ๆ จนเกิดการพัฒนารoad network ภายในเขตเมืองเพื่อรองรับการคมนาคมจากนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมอุทยานประวัติศาสตร์ ๆ ทำให้เขตเมืองบริเวณที่เราทำการศึกษาได้พัฒนาทัศนียภาพเมืองไว้มากมายเพื่อเป็นการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม เช่น การสร้าง

เสาไฟรูปนางหงส์ ที่กระจายอยู่โดยทั่วของใจกลางเมืองพระนครศรีอยุธยา (แผนภาพที่ 4.20) แต่ก็กลับมี ปัญหาของขยะมูลฝอย การสร้างบ้านพัก ที่อยู่อาศัย บ้านจัดสรร อยู่โดยรอบโบราณสถาน และการถมคู คลองต่าง ๆ เป็นต้น¹

แผนภาพ 4.50 รูปถ่ายบริเวณถนนซีกัน ภายในเกาะอยุธยา

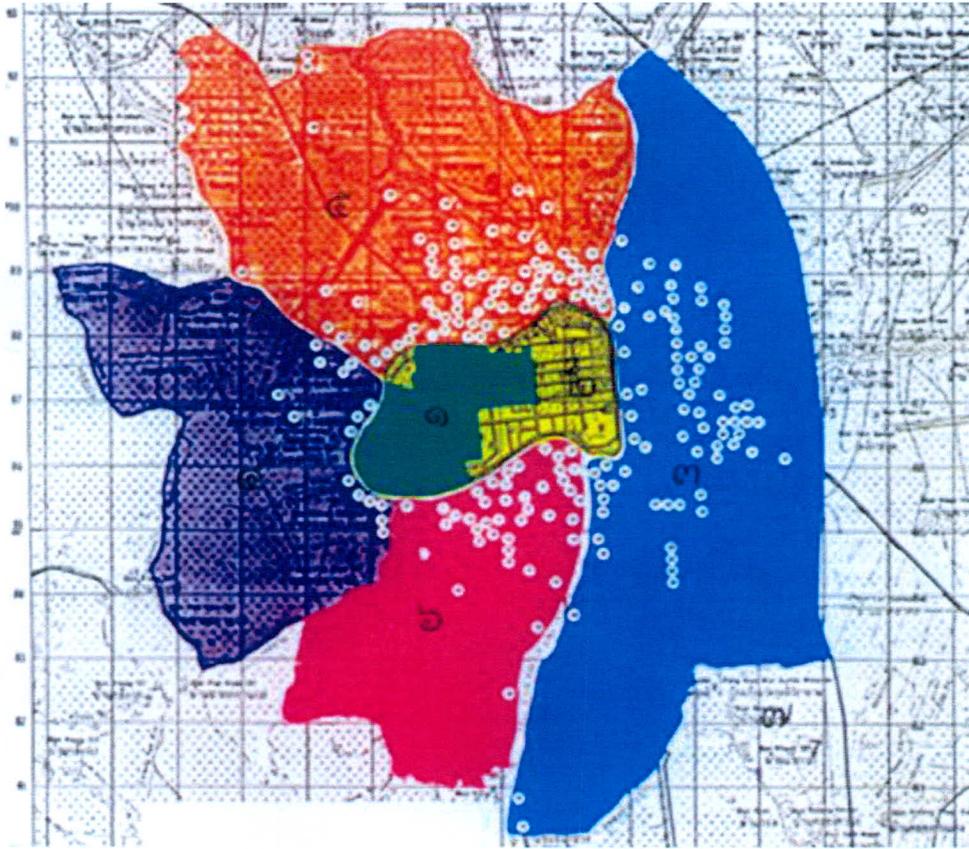
¹ http://www.thaiwhic.go.th/heritage_culture2.aspx#a9

แผนภาพ 4.51 รูปถ่ายบนถนนป่าโทนหน้าวัดวรเชษฐาราม

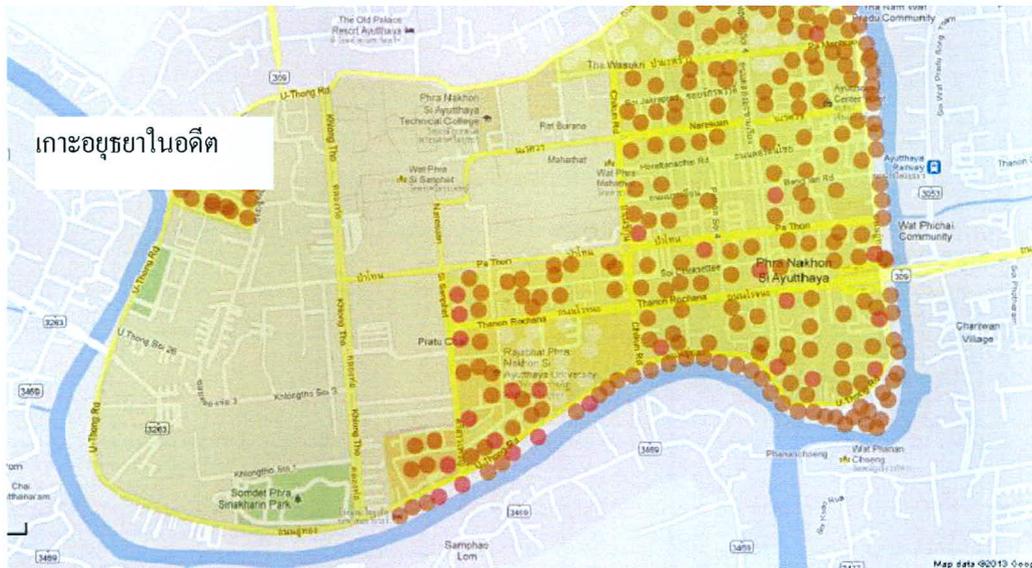
แผนภาพ 4.52 การสร้างอาคารของหน่วยงานราชการ เทศบาลไถลี้โบราณสถานบริเวณวัดอโยธยา

แผนภาพ 4.53 แสดงตำแหน่งการกระจายตัวของโบราณสถานรอบเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา

ที่มา: หนังสือแผนแม่บท นครประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา (Conservation and Development Project Ayutthaya Historicalcity) กองโบราณคดี กรมศิลปากร

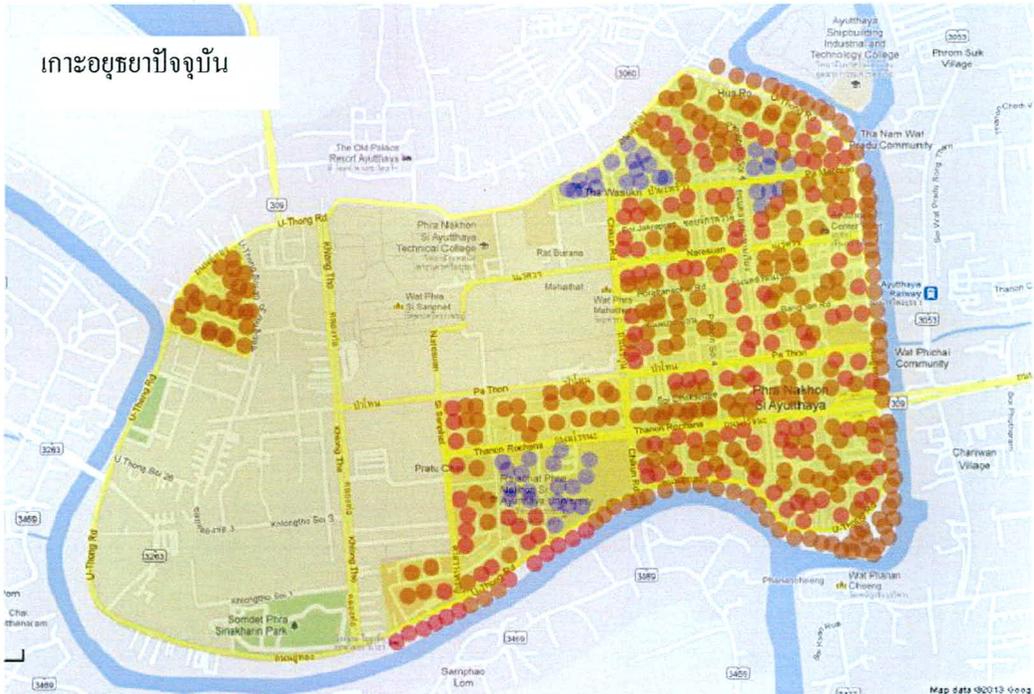
- แสดงตำแหน่งการกระจายตัวของโบราณสถานรอบเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา
- ๑ อุทยานประวัติศาสตร์ฯ
- ๒ พื้นที่ในเกาะเมืองนอกเขตอุทยานฯ
- ๓ พื้นที่นอกเกาะเมืองด้านตะวันออก (ครอบคลุมเมืองอโยธยา)
- ๔ พื้นที่นอกเกาะเมืองด้านตะวันตก
- ๕ พื้นที่นอกเกาะเมืองด้านเหนือ (ครอบคลุมคลองสระบัว)
- ๖ พื้นที่นอกเกาะเมืองด้านใต้ (ครอบคลุมเมืองเวียงเหล็ก/ปทาคูจาม)
- ๗ พื้นที่นอกเหนือจากที่ระบุแล้วในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แผนภาพ 4.54 ภาพแสดงการใช้พื้นที่ภายในเกาะอยุธยาในอดีตโดยการคาดการณ์จากแผนที่ย้อนหลัง

- แสดงถึงพื้นที่พาณิชยกรรม
- แสดงถึงพื้นที่พักอาศัย
- แสดงถึงพื้นที่ทางศาสนา โบราณสถาน

จากการลงสำรวจพื้นที่และสอบถามประชาชนพบว่า อุทยานประวัติศาสตร์ฯ มีขอบเขตจำกัดอยู่แล้ว เคยมีการอยู่อาศัยจำนวนมากอยู่แล้วในอดีต โดยพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นวัด หรือโบราณสถานและมีชุมชนอยู่รอบข้าง โดยพื้นที่ส่วนที่ติดแม่น้ำจะมีความหนาแน่นเป็นพิเศษ เนื่องจากในสมัยก่อนใช้การคมนาคมทางน้ำซึ่งมีเรือเป็นพาหนะ และถือว่าเกาะอยุธยาเป็นศูนย์กลางในการค้าขายทางเรือของภูมิภาคนี้มาตั้งแต่แรก รวมทั้งยังเป็นศูนย์กลางในการค้าขายกับชนชาติตะวันตก ไม่ว่าจะเป็น โปรตุเกส ฝรั่งเศส อังกฤษ ฮอลแลนด์ ก็มีการค้าขายกับชนชาติไทยมาอย่างยาวนาน จึงเป็นที่ที่มีความหนาแน่นในการอยู่อาศัยพอสมควร

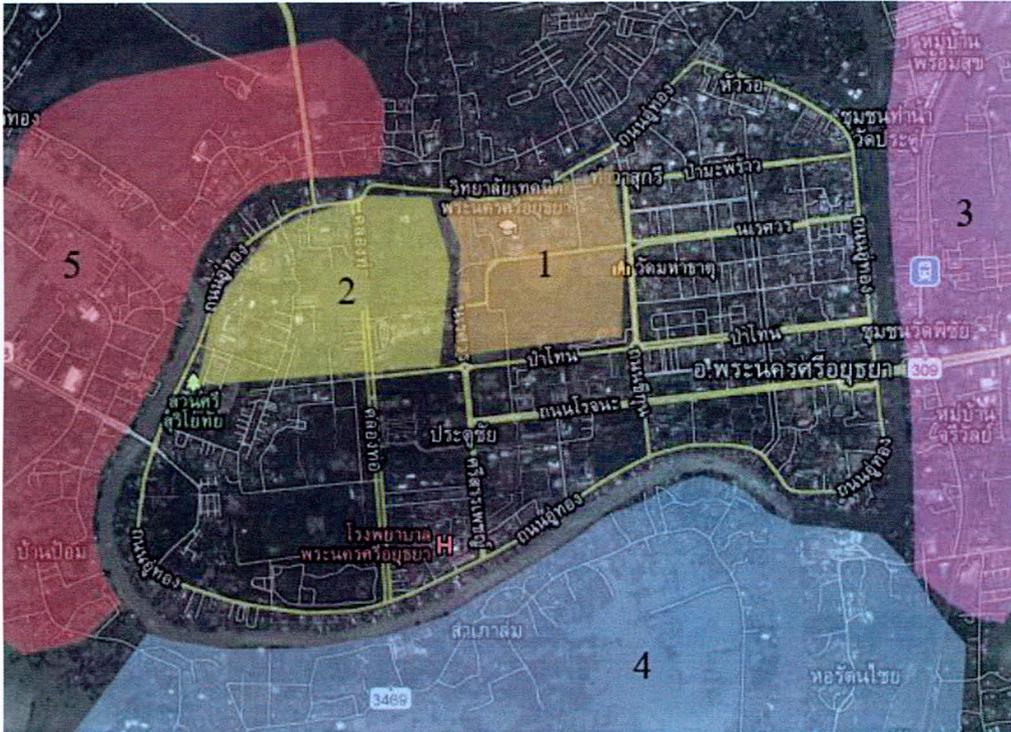

แผนภาพ 4.55 ภาพแสดงการใช้พื้นที่ภายในเกาะอยุธยาในปัจจุบันโดยการอ้างอิงจากแผนที่โดยกูเกิล

- แสดงถึงพื้นที่พาณิชยกรรม
- แสดงถึงพื้นที่พักอาศัย
- แสดงถึงพื้นที่ใช้ในงานส่วนราชการ

จากการลงสำรวจพื้นที่พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงของเมืองอย่างมาก จากพื้นที่ที่เคยเป็นศาสนสถาน ถูกเปลี่ยนให้มาเป็นอาคารราชการ เช่น พื้นที่ส่วนสีน้ำเงินด้านล่างเป็นวัดร้างเปลี่ยนมาเป็นโรงพยาบาล พระนครศรีอยุธยา ถัดมาเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ถัดขึ้นไปเป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา และโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ส่วนพื้นที่สีน้ำเงินด้านบนที่ติดขอบเป็นวิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา ถัดมาเป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ โรงเรียนอนุบาลพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยพณิชยการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นอกจากนี้ยังมีที่ว่าการอำเภอพระนครศรีอยุธยา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญพระนครศรีอยุธยา เป็นต้น พื้นที่อื่น ๆ ภายในเกาะอยุธยามีการขยายตัวของเศรษฐกิจมากขึ้นทำให้อาคารมีความหนาแน่นมากขึ้น และถูกเปลี่ยนรูปแบบการใช้อาคารจากบ้านพักอาศัยมาเป็นอาคารพาณิชยกรรมแทน เพื่อรองรับการท่องเที่ยว

4.7 การใช้พื้นที่รอบเกาะอยุธยาในอดีต

แผนภาพ 4.56 ภาพแสดงการแบ่งพื้นที่ในสมัยอยุธยา

1. กลุ่มพระบรมธาตุ
2. เขตวังและวัดในวัง
3. ชุมชนอาณาจักรอยุธยาในสมัยโบราณ
4. เขตที่อยู่และค้าขายของชาวต่างชาติ
5. คู่น้ำคู่น้ำและห้องทุ่งไว้รับศึก

เนื่องจากในอดีตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเคยเป็นราชธานีอาณาจักรอยุธยา มีความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางด้านศาสนาและสถาปัตยกรรม ส่งผลให้มีการกระจายตัวของวัดสำคัญมากมายทั้งภายในเกาะและนอกเกาะ อาณาจักรอยุธยาได้ชื่อว่าเป็นแหล่งคู่น้ำ คู่น้ำที่อุดมสมบูรณ์ แหล่งชุมชน การค้า ที่อยู่อาศัยทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามาค้าขาย กระจายตัวอยู่ที่ราบลุ่มแม่น้ำ เป็นเช่นนี้มาตั้งแต่อดีต และถึงปัจจุบันก็ยังคงเป็นเช่นเดิม แต่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ความเจริญของชุมชนเมืองเริ่มเข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิต ทำให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงไป ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสายน้ำลด

ประชากรหนาแน่นมาก

ประชากรหนาแน่นปานกลาง

โบราณสถาน
แหล่งมรดกโลก

โบราณสถาน

แหล่งมรดกโลก

โบราณสถาน

โบราณสถาน

โบราณสถาน

โบราณสถาน

โบราณสถาน

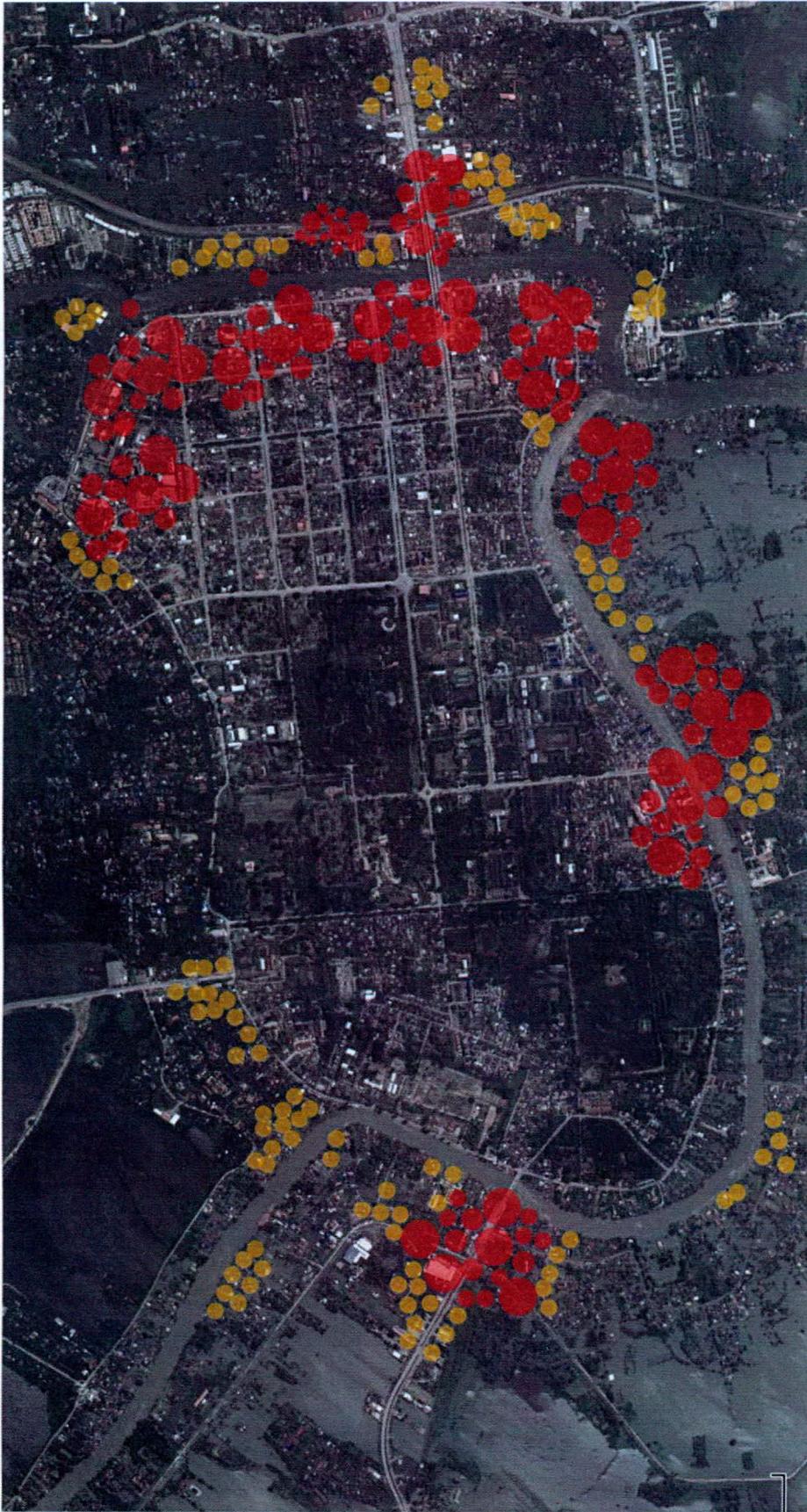
โบราณสถาน

โบราณสถาน

โบราณสถาน

โบราณสถาน

แผนภาพ 4.57 ภาพแสดงการกระจายตัวของวัดและศาสนสถาน

- ประชากรหนาแน่นมาก
- โบราณสถาน แหล่งพุทธศาสนา
- แหล่งโบราณคดี
- ชุมชนโบราณ
- ชุมชนออกัสเตีย
- ชุมชนญี่ปุ่น
- สถานีรถไฟอยุธยา

แผนภาพ 4.58 ภาพแสดงการกระจายของชุมชนที่อยู่อาศัย

- ประชากรหนาแน่นมาก
- ประชากรหนาแน่นปานกลาง
- โบราณสถาน แหล่งพุทธศาสนา
- แหล่งโบราณคดี
- มุมมองอันดี
- มุมมองไปรอบๆ
- มุมมองขึ้น
- สถานีรถไฟ

แผนภาพ 4.59 แสดงการกระจายตัวของเมืองรอบเกาะพระนครศรีอยุธยา

ข้อดี

เป็นเมืองที่อุดมไปด้วยศาสนาและโบราณสถานและแหล่งการค้า บ่งบอกถึงความเจริญรุ่งเรืองของเมืองในอดีต

มีความหลากหลายของเชื้อชาติวัฒนธรรมและศาสนา

แม่น้ำไหลผ่านรอบเมือง มีความอุดมของวิถีชีวิต การค้าและคมนาคมริมน้ำ

ข้อเสีย

มีประชากรกระจุกตัวอย่างหนาแน่นในบางบางพื้นที่ ทำให้ชุมชนแออัด

เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมได้ง่าย

มีตรอกซอกซอย ที่เกิดจากการไม่ได้รับการจัดผังเมืองที่ดี

ภูมิปัญญาหรืออาชีพบางอย่าง ที่มีมาตั้งแต่อดีตกำลังจะเลือนหายไป

4.8 แนวโยบายในการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

4.8.1 นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับประเทศ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการ ที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เพราะนอกจากจะสร้างรายได้โดยมีมูลค่าเป็นอันดับหนึ่งของการค้าบริการรวมของประเทศแล้ว การท่องเที่ยวยังเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องอื่นอีกมากมาย อาทิ โรงแรมและที่พักภัตตาคาร ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก การคมนาคมขนส่ง เป็นต้น ซึ่งก่อให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน และการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น โดยในแต่ละปีสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศในรูปเงินตราต่างประเทศปีละหลายแสนล้านบาท รวมทั้งสร้างกระแสเงินหมุนเวียนภายในประเทศจากคนไทยเที่ยวไทยนับแสนล้านบาทเช่นเดียวกัน ซึ่งในปี 2552 ประเทศไทยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศประมาณ 527,326 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 8.5 ของมูลค่าส่งออกรวม (ร้อยละ 51.1 ของมูลค่าส่งออกภาคบริการ) หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 5.8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) ขณะเดียวกันธุรกิจการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการจ้างงานกว่า 2 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 6-7 ของแรงงานทั้งระบบ รวมทั้งยังช่วยกระจายรายได้และการจ้างงานไปสู่ชนบท ตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ รายได้เงินตราต่างประเทศดังกล่าวยังมีส่วนสำคัญที่ช่วยชดเชยการขาดดุลการค้าในช่วงที่การส่งออกสินค้าของไทย มีแนวโน้มชะลอ

ตัวลงตามภาวะเศรษฐกิจโลก ดังนั้นในการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศจึงต้องพิจารณาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว² ดังนี้

1) การเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยว องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : UNWTO) ได้พยากรณ์ว่าเมื่อถึงปี พ.ศ. 2563 จะมีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศจำนวน 1,600 ล้านคน ภูมิภาคที่มีแนวโน้มเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม คือ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นจุดหมายการท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่มีผู้นิยมเดินทางเข้ามาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีนักท่องเที่ยวเป็น 1 ใน 3 ของนักท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

2) นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มสนใจการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (Adventure Tourism) การท่องเที่ยวเชิงศาสนา (Spiritual Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ (MICE) และการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) เป็นต้น รูปแบบการท่องเที่ยวดังกล่าวมีแนวโน้มขยายตัวเนื่องจากนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มต้องการที่จะเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง ต้องการสัมผัสธรรมชาติและบริสุทธิ์ กิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เลือกพักแรมในโรงแรมที่มีเอกลักษณ์ ซึ่งประเทศไทยมีความพร้อมของทรัพยากรพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ

3) กระแสความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมดั้งเดิม กำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว และมีแนวโน้มมากขึ้น แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ถูกเปลี่ยนถ่ายเข้าสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยรวมอย่างเป็นลำดับ และกำลังปรับเปลี่ยนสภาพไปสู่การจัดการที่คำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน และมุ่งเน้นสิ่งแวดล้อมและฐานทรัพยากรของพื้นที่ท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ดังนั้นจึงเป็นโอกาสในการสร้างเอกลักษณ์และตราสัญลักษณ์สินค้าทางการท่องเที่ยว วัฒนธรรมและธรรมชาติของประเทศไทยให้เป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับในระดับสากล

การแข่งขันในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีแนวโน้มการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้น ทุกประเทศต่างก็ให้ความสำคัญกับการลงทุน และพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ให้ประเทศประกอบกับบริบทที่เปลี่ยนไป ทั้งสถานการณ์และปัจจัยเสี่ยงด้านการท่องเที่ยว ที่นับวันจะมีความซับซ้อน รุนแรง และเปลี่ยนแปลงเร็วขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย โดยยุทธศาสตร์

² แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2555 – 2559 , กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ.2554, น.5.

การพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยได้กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ เป้าหมาย พันธกิจ และยุทธศาสตร์การ พัฒนา³ ดังนี้

วิสัยทัศน์

“ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ มีขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว ในระดับโลก สามารถสร้างรายได้และกระจายรายได้ โดยคำนึงถึงความเป็นธรรม สมดุล และยั่งยืน”

พันธกิจ

1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว ตลอดจนปัจจัยสนับสนุน ด้านการท่องเที่ยว ให้มีคุณภาพและมาตรฐานในระดับสากล
2. พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพ มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนสร้างความสมดุลระหว่าง การใช้ประโยชน์ทรัพยากรท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมสังคม และวิถี ชีวิตของชุมชน
3. เตรียมความพร้อมของภาคบริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการ รองรับการเปลี่ยนแปลง และมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ
4. สร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยว ให้สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ
5. บูรณาการงานด้านการท่องเที่ยวให้มีเอกภาพ ลดความซ้ำซ้อนของภารกิจ สร้างกลไกในการ สนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

นอกจากการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวแล้ว ยังมีการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวด้วย โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาท่องเที่ยว เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีคุณภาพ มาตรฐาน และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม ด้านการท่องเที่ยวได้ โดยมุ่งเน้นการสร้างและพัฒนากลไกในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้การ ดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวมีเอกภาพ มีการบูรณาการร่วมกัน ลดความซ้ำซ้อนของภารกิจ และเปิด โอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมการบริหารจัดการในทุกระดับ โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

³

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2555 – 2559 , กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ.2554, น.25.

1. อำนาจความสะดวก สนับสนุน ช่วยเหลือ ให้ความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการท่องเที่ยว แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. กระจายอำนาจ และจัดสรรผลประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม เพื่อลดความขัดแย้งและสามารถสร้าง กิจกรรมที่เหมาะสม กับความต้องการสภาพและกำลังรองรับของชุมชนและระบบนิเวศในท้องถิ่น
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยจัดตั้ง คณะกรรมการในระดับท้องถิ่นขึ้นเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีการบริหารเป็นรูปธรรม โดยมี ภาครัฐ เอกชน ชุมชน และประชาสังคมในท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นของตนเอง
4. ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยการเป็นตำรวจอาสาสมัครดูแลรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ชุมชนของตนเอง อาสาสมัครด้านการท่องเที่ยว สนับสนุนตำรวจท่องเที่ยว และอาสาสมัครรักษาความปลอดภัยทางทะเล (Lifeguard)

4.8.2 นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่น

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ซึ่งแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมประเพณีในอดีต ที่สืบทอดเป็นมรดกสะท้อนถึงเอกลักษณ์ของชาติจนได้รับการ ยกย่องจากองค์การ UNESCO ให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นมรดกของโลก แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา สามารถจำแนกตามลักษณะเด่น ๆ ของการท่องเที่ยวเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรม
  2. แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม
  3. แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติศึกษาและการพักผ่อนหย่อนใจ
- โดยจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มียุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว⁴ ดังนี้

⁴ “วิสัยทัศน์และการพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา “, <http://www.ayuthaya.go.th/plan1/template2/index.htm> [วันที่ 1

วิสัยทัศน์จังหวัด

พระนครศรีอยุธยาเป็นนครแห่งการท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม แหล่งอาหารที่มีคุณภาพ เป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนและอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสะอาด เมืองน่าอยู่ ประชาชนอยู่ดีมีสุข อย่างยั่งยืน

พันธกิจ

1. นำภารกิจของรัฐและนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์
2. ดูแลให้มีการปฏิบัติและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและเป็นธรรมในสังคม
3. จัดให้มีการคุ้มครอง ป้องกัน ส่งเสริม และช่วยเหลือประชาชนและชุมชนที่ด้อยโอกาส เพื่อให้ได้รับความเป็นธรรมทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง
4. จัดให้มีการบริการภาครัฐเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างเสมอหน้า รวดเร็ว และมีคุณภาพสังคมในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง
5. จัดให้มีการส่งเสริม อุดหนุน และสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สามารถดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้มีขีดความสามารถพร้อมที่จะดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากกระทรวง / ทบวง / กรม
6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นของรัฐมอบหมาย หรือที่มีกฎหมายกำหนด

เป้าประสงค์รวม

1. อนุรักษ์มรดกโลกในเขตนครประวัติศาสตร์ควบคู่ไปกับการพัฒนาเสริมสร้างเขตเศรษฐกิจใหม่
2. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
3. สร้างรายได้ / อาชีพและคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชน

ตัวชี้วัดและเป้าหมายการพัฒนา

1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว

- 2.ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยว
- 3.ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัย
- 4.ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการลงทุนภาคอุตสาหกรรม
- 5.จำนวนอำเภอที่น่าอยู่ต้นแบบ
- 6.ร้อยละของระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ

ประเด็นยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ของจังหวัด⁵

ประเด็นยุทธศาสตร์ / เป้าประสงค์	กลยุทธ์
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : รักษาและใช้ประโยชน์จากมรดกทางวัฒนธรรมในการเพิ่มมูลค่าทางการท่องเที่ยว</p> <p>เป้าประสงค์ : สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการอนุรักษ์เมืองมรดกโลก</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.ส่งเสริม พัฒนา และอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยววัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 2.ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และตลาดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก 3.พัฒนาการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวรวมทั้งความปลอดภัย 4.พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานสากล 5.พัฒนาขีดความสามารถของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถพัฒนารูปแบบสินค้าและบริการการท่องเที่ยว เพื่อการสร้างรายได้ให้คุ้มค่ากับการลงทุน
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : อาศัยความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ระบบชลประทานที่ดีและ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.พัฒนาการผลิตและแปรรูปอาหารที่มีคุณภาพปลอดภัย โดยใช้เทคโนโลยีการผลิตเพื่อสร้าง

⁵

“ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, <http://province.prd.go.th/ayuthaya/strategic.html> [วันที่ 1

<p>เทคโนโลยีในการพัฒนาแหล่งอาหารที่มีคุณภาพ</p> <p>เป้าประสงค์ : การผลิตอาหาร ที่มีคุณภาพ</p>	<p>มูลค่าเพิ่ม</p> <p>2.ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และพัฒนาระบบสหกรณ์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน</p> <p>3.พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิต และจำหน่ายสินค้าเกษตร</p> <p>4.เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรปลอดภัย</p> <p>5.พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเกษตร</p>
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : ใช้ศักยภาพของการเป็นศูนย์กลางการคมนาคมให้เอื้อประโยชน์ต่อการลงทุนและอุตสาหกรรม</p> <p>เป้าประสงค์ : เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับกิจกรรมทางธุรกิจเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับ</p>	<p>1.พัฒนาและส่งเสริมเป็นศูนย์กลางการค้าและการลงทุนในเขตภาคกลางตอนบน</p> <p>2.พัฒนาการรวมกลุ่มอุตสาหกรรมและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม</p> <p>3.พัฒนาระบบสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถโดยการพัฒนาทักษะความรู้ของบุคลากร</p>
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 : สร้างสภาพแวดล้อมของเมือง / ชุมชนให้น่าอยู่เอื้อต่อการพัฒนา</p> <p>เป้าประสงค์ : สร้างคุณภาพชีวิตให้ดีแก่ประชาชน</p>	<p>1.ส่งเสริมให้เป็นเมืองที่ปลอดภัย</p> <p>2.ส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี</p> <p>3.ส่งเสริมให้เป็นเมืองสะอาด</p> <p>4.ส่งเสริมให้เป็นเมืองวัฒนธรรม</p> <p>5.ส่งเสริมให้เป็นเมืองธรรมาภิบาล</p>
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 : คุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการ</p> <p>เป้าประสงค์ : เสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการ</p>	<p>1.พัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการภาครัฐและภาคประชาชนอย่างเป็นระบบ</p> <p>2.ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะและสวัสดิการสังคม</p> <p>3.พัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ</p> <p>4.พัฒนาทรัพยากรมนุษย์</p>

ตารางที่ 4.2 ประเด็นยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ของจังหวัด

4.8.3 ความสอดคล้องระหว่างแผนยุทธศาสตร์ระดับประเทศและท้องถิ่น

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการ ที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เพราะการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้เป็นอันดับหนึ่งให้กับภาคอุตสาหกรรมบริการ แม้ว่าการท่องเที่ยวจะสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศอย่างมหาศาลแล้ว แต่การพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวให้มีความสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้นก็มีความจำเป็นมากด้วยเช่นกัน เพราะจะทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้รับการพัฒนามากขึ้น โดยจะเห็นได้จากแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวระดับประเทศจะมีการพิจารณาข้อมูลเพื่อประกอบแผนการพัฒนาดังแต่การดำเนินงานนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น โดยจะอิงข้อมูลจากองค์การการท่องเที่ยวโลก และพบว่าประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวแหล่งใหม่ที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งข้อมูลด้านความสนใจของนักท่องเที่ยว จะพบว่านักท่องเที่ยวจะให้ความสนใจเป็นพิเศษกับกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงศาสนา หรือรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ ประเพณี วัฒนธรรม เป็นต้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นเป็นอย่างมากที่ประเทศไทยจะต้องมีการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศ เพื่อให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยสามารถเป็นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่โดดเด่นในระดับโลกได้

ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวในระดับจังหวัดก็เช่นเดียวกัน โดยยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวระดับจังหวัดนี้จำเป็นที่จะต้องมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวระดับประเทศ ทั้งนี้เพื่อจะส่งเสริมให้การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางเดียวกันได้ โดยเฉพาะจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ๆ ต่าง ๆ เช่นเดียวกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำเป็นต้องมีความสอดคล้องหรือตอบรับกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวระดับประเทศ เพราะจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมาก เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ถือเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน และนำมาซึ่งความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในชุมชนได้อย่างยั่งยืน ถ้าดูจากแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดจะพบว่า แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวระดับประเทศมากขึ้น โดยดูได้จากการปรับปรุงและพัฒนาโครงการสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการบริการการท่องเที่ยว หรือการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวควบคู่กับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ หรือการสนับสนุนให้ธุรกิจการท่องเที่ยวสามารถขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจได้ โดยการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรออกมาเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ นำมาสู่การสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน ฯลฯ นอกจากนี้แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวยังได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ โดยเห็นได้จากการส่งเสริมให้ภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หรือประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนของตนเอง ทำให้มีการกระจายอำนาจและสามารถจัดสรรผลประโยชน์ที่ได้จากแหล่งท่องเที่ยวให้กับชุมชนได้ ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวระดับจังหวัด แสดงให้เห็นว่าจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้เอาใจใส่และให้ความสำคัญกับเรื่องการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เพราะได้นำเอาภารกิจและนโยบายการท่องเที่ยวของรัฐบาลมาปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ด้วย

4.8.4 ผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์

จากข้อมูลพื้นฐานดังที่ได้อธิบายไว้เบื้องต้นรวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลจากการนำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวระดับประเทศมาปรับใช้เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาล้วนแล้วแต่เป็นการส่งเสริมเพื่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมและพัฒนาการอนุรักษ์ทรัพยากรวัฒนธรรม การพัฒนาภูมิทัศน์ทั้งเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชาชน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อต้องการสร้างความอยู่ดีกินดีให้เกิดขึ้นกับประชาชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาก็ถือได้ว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญมาก ถ้าจะให้อุทยานประวัติศาสตร์นี้บรรลุผลตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวที่ได้วางไว้ก็จำเป็นต้องมีการวางแผนเพื่อพัฒนาบริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ ซึ่งการพัฒนานี้ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นเพียงการพัฒนาสภาพแวดล้อมรอบ ๆ หรือพัฒนาให้อุทยานได้กลายมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเพียงเท่านั้น แต่จำเป็นต้องมีการพัฒนาประชาชนหรือผู้คนที่อาศัยอยู่โดยรอบ ๆ บริเวณอุทยานประวัติศาสตร์นั้นควบคู่กันไปด้วย เพราะจากการศึกษาวิจัยก็ได้พบแล้วว่า ในชุมชนโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ยังคงมีปัญหาภายในชุมชนเอง เช่น ปัญหาการขาดความสามัคคี ปัญหาการขาดจิตสำนึกของคนในชุมชน ชุมชนขาดความเข้มแข็งในการรวมกลุ่ม หรือเยาวชนของชุมชนขาดจิตสำนึกในการพัฒนาตนเอง เป็นต้น

ปัญหาเหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากคนภายในชุมชนเองทั้งนั้น ปัญหาที่ตัวบุคคลหรือประชาชนนี้ควรเป็นปัญหาที่ต้องทำความเข้าใจและมีการแก้ไขปรับปรุงเป็นอันดับแรก ๆ เพราะถ้าตัวบุคคลหรือประชาชนเองได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นแล้ว การที่จะส่งเสริมหรือพัฒนาในด้านต่าง ๆ ก็ย่อมที่จะตามมาอย่างง่ายดาย นอกจากปัญหาที่ตัวประชาชนเองแล้วยังคงมีปัญหาคือ ในบริเวณโดยรอบชุมชนอุทยานประวัติศาสตร์ที่สมควรได้รับการแก้ไขเหมือนกัน เช่น ปัญหาเสาเสตติ ปัญหายะโยชน์ ปัญหาหน้าเสี่ย เป็นต้น เพราะหากปัญหาเหล่านี้ได้รับการแก้ไขแล้วการส่งเสริมและการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้นในด้านอื่น ๆ ก็จะมาตามด้วย ไม่ว่าจะเป็นด้านการประกอบอาชีพ ด้านการส่งเสริมทรัพยากรวัฒนธรรม ด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมเกิดขึ้นตามมาอย่างแน่นอน ซึ่งจะเป็นการตอบสนอง

ต่อยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวที่ทางจังหวัดได้วางไว้ ดังนั้นการจะวางแผนเพื่อส่งเสริมหรือพัฒนาพื้นที่ โดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์จึงจำเป็นต้องดำเนินการควบคู่กันไปทั้งที่ตัวบุคคลและสภาพแวดล้อม โดยรวม อย่างไรก็ตามแม้ว่าแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจะมีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวระดับประเทศแล้ว สามารถพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นไปในทิศทางที่ดีได้ แต่การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวทำให้ได้ภาพที่มีทั้งบวกและลบในเวลาเดียวกัน เพราะฉะนั้นการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนานั้นด้วย เช่น ปัญหาเรื่องขยะ จากการศึกษาพบว่า ชุมชนโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์มีปัญหาเรื่องขยะอยู่แล้ว และเป็นปัญหาที่สมควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพราะถ้าไม่รีบแก้ไขขยะอาจจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น จำนวนขยะก็ยิ่งเพิ่มขึ้นตามไปด้วย เป็นต้น ดังนั้น การวางแผนเพื่อส่งเสริมหรือพัฒนาพื้นที่ โดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์แห่งนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาอย่างรอบด้าน ทั้งนี้เพื่อในอนาคต จะก่อให้เกิดความคุ้มค่าต่อชุมชนมากที่สุดและส่งผลกระทบต่อชุมชนให้น้อยที่สุด